

Daha

EKİM / 1993 SAYI : 282

HUZURLU BİR TOPLUM İÇİN TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

İŞÇİ KURULTAYI

ADANA - SİVAS - İZMİR
SAMSUN - BURSA
1993

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
Aylık Yayın Organı

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU

Bayram MERAL
Genel Başkan

Şemsi DENİZER
Genel Sekreter

Enver TOÇOĞLU
Genel Mali Sekreter

Salih KILIÇ
Genel Eğitim Sekreteri

Sabri ÖZDEŞ
Genel Teşkilatlandırma Sekreteri

SAHİBİ
TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
TÜRK-İŞ ADINA
Genel Başkan
BAYRAM MERAL

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
ENİŞ BAĞDADIĞLU

YAYINI HAZIRLAYANLAR
ERKİN OKAY
MEHMET OHRI

FOTOGRAFLAR
NİHAAT ÜSTÜN

YÖNETİM YERİ
TÜRK-İŞ Genel Merkezi
Bayındır Sk. No: 10
Yenişehir/ANKARA
Tel: 433 38 24 - 433 31 25 (Santral)
Fax: 433 68 09

Dergimizde yayınlanan yazılar yazarların düşüncesini yansıtır.

ABONE

Yurtiçi, 6 aylık 40.000.- TL., Yıllık 80.000.- TL.,
Yurtdışı 6 aylık 60.000.- TL., Yıllık 120.000.- TL.,

DERGİMİZ BASIN AHLAK
YASALARINA UYAR

Dizgi - Baskı:
DEMİRCİOĞLU MATBAACILIK
434 14 71 • ANKARA

BASKI TARİHİ: 30.10.1993

TÜRK-İŞ GAZETESİ

6 Kasım'da ADANA'dayız

İSCİ KURULTAYLARINDA BULUSALIM

TÜRK-İŞ

1 Kasım 1993 Pazartesi

"100 GÜNLÜK İCRAATTAN MEMNUN DEĞİLİZ"

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Meral:
"Kendi içinde barışı sağlayamayan
hükümet, sosyal barışı sağlayamaz"

TÜRK-İŞ Dergisinin
düşük tirajlı olması ve iş-
çilerin eline ulaşamaması
nedeniyle, aylık küçük
bir gazete ile kendilerini
ulaşabilmek amaçlanmış
ve elinizdeki bu ilk sayı-
mızla yayın hayatımıza
başlamıştır.

Bundan sonra her ay-
başında sizlerle olacağız.
Esenlik dileklerimizle.

TÜRK-İŞ

TÜRK-İŞ Genel Başkanı
Bayram Meral, koalisyon Hükümetin 100 günlük icraat-
tan memnun olmadığını, işçi
sınıfları karşı vaatlerini yerine
getiremediğini, kendi içinde
barışı sağlayamadığını belirte-
rek, "Sosyal barışı nasıl sağ-
layacaklar?" dedi.

Bayram Meral çözüm bek-
lenen sorunların hapisten dün-
düğüne işaret ederek şundan
bahsetti:

2. Koalisyon
Hükümeti ve Seyin Çiller, yal-
nızca 100 günlük icraatın
değil, iki siyasi partinin ara-
sında 19 Kasım 1991 tarihlin-
de imzalanan Ortak Hükümet
Protokolü ve Eklerindeki, 23
Kasım 1991 tarihli Hükümet

Devlet 5.700

Yıllık enflasyon % 68.2

Devlet İstatistik Kurumu'nun açıkladığı Eylül
ayına göre yıllık enflasyon, ülke genelinde
ulaştığına göre, yüzde 68.2 olarak an-
latıldı. Bu oran, geçen yılın aynı ayına göre
yüzde 5.4 oranında artmıştır. 12 aylık orta-
vıllık enflasyon oranı ise yüzde 65.5 olarak görülmüştür.

**Emeği
Sömürülen
Çocuklarımız**

Şimdi de Vergi ladesine göz konu

**Hükümet KDV fişi yerine fiyat
kırılması ile trilyonlar kaybedecek**

Dar ve sabit gelirli bir
yandan Katma Değer Vergi-
si ile tüketim maddelerine
eklenen artışı, yakını-
ken, bu artışın bir kısmının
ladesini amaçlayan Vergi
ladesi uygulaması Yuhşun-
dan itibaren emekçilerin di-
şinde, tüm çalışanların
kaldırılıyor.

Önce bütçe eylem ve da-
yanıklı tüketim maddeleri için
alınan fatura ve fatura ge-
çerliliğine "karar" veren,
bölgesel vergi ladesi kupa-
sınımlı durulan hükümet,
şimdi de tüm emekçilerin
kaldırarak daha fazla vergi
sağlayacağı hayalini kur-
uyor.

Herkesin iki aylık bir va-
at edebilir, alışkanlık halin-
de getirdikleri ekonomik
politikaların dar ve sabit
gelirli emekçilerin emekleri
düzene bina ettikleri sür-
müştür. Bir

Ayıptır!

54 Milyon lira meaz
alacakmış. Her katmayı
artışında milyonlar kalle-
yacakmış. Ayda 1.5 mil-
yon lira ile geçiren ün-
birlerin olduğu bu ülke-
de, vergi ladesinin kaldırıl-
masına karar verilecek-
miş, buna da hiç bir
güvenle ilgili bir şey
göstermeyecek.

Biraz ayıp olmuyor
mu?

Andirlik dahi verseye ni-
yetli olmadıklarını gösteri-
yorlar.

Şimdi ne olacağına kısa-
ca bir göz atalım gerek-
li: Çalınan, satın al-

Fiş ve fatura dışı bu sa-
lar vergileştirilmesin-
ce için Devletin zarar gö-
rmesi kaçınılmaz olacaktır.

2. Ocak aylık maaşları
karşılığında fiş ve fatura
temin edemeyen emekçiler,
fiş ve maaş dosyalarını
almış olduğu ufak tefek fa-
turaları, toplayacaklar ve
bunların vergi ladesinden
yararlanacaklar. Böylelikle
lateralen vergi ladesi di-
şinde bulunduğuna inanmış
olunuyorduk.

Çalışanların üç-beş kar-
nırlık vergi ladesine göz
dikimler, bu kararların
süratle yeniden gözden ge-
çirilmelidir.

TÜRK-İŞ

Bilgi Merkezi

BAŞKANDAN

BAYRAM MERAL
TÜRK-İŞ
GENEL BAŞKANI

94 Sayılı ILO Sözleşmesini uygulatacağız

Bütün işkollarındaki ortak sorunlarımızın başında, taşeronlaşma ve fason üretim aracılığıyla işçilerin sendikasılaştırılması, taşeron işçilerinin çağdışı ve insanlık dışı yaşama ve çalışma koşullarına mahkum edilmesi yer almaktadır.

TÜRK-İŞ, son dönemde, bu konudaki Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmesini ve ilgili Bakanlar Kurulu Kararını hayata geçirtmeye çalışmaktadır.

Ancak bu girişim, tek tek sendikaların boyutlarını aşmaktadır. Kamu kurum ve kuruluşlarına, 94 sayılı ILO Sözleşmesi ve ilgili Bakanlar Kurulu Kararını uygulattırabilmek, ancak TÜRK-İŞ'in önderliğinde ve tüm sendikalarımızın aktif katılımı ile gerçekleştirilecek bir mücadeleye mümkündür.

Bir sendikamızın geçen yıl bu konuda tek başına yaptığı başvuru olumlu sonuçlar elde edilmesinde yetersiz kalmıştır.

Kamu kesiminde imzalanan toplu iş sözleşmelerine yeni konan hüküm sayesinde, sendikalarımız artık bu konuda uyumsuzluk çıkarma hakkına kavuşmuştur.

Sendikalarımız önümüzdeki günlerde ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına başvurarak, ihale ile taşeron veya fason üretime verilen işleri tespit edecekler, ihale şartnamelerine toplu iş sözleşmelerinin ek olarak konulmasını, ihale ile iş alan işverenlerin bu toplu iş sözleşmesinin ücretler ve diğer haklara ilişkin bölümlerini işçilerine uygulamasını, kamu işverenin bu uygulamayı denetlemesini ve aksi taktirde de, ihale sözleşmesini iptal etmesini isteyecektir.

Bunlar bizim, Türkiye Cumhuriyeti tarafından

onaylanmış Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmesinden ve bu doğrultuda çıkarılmış Bakanlar Kurulu Kararı'ndan kaynaklanan yasal haklarımızdır.

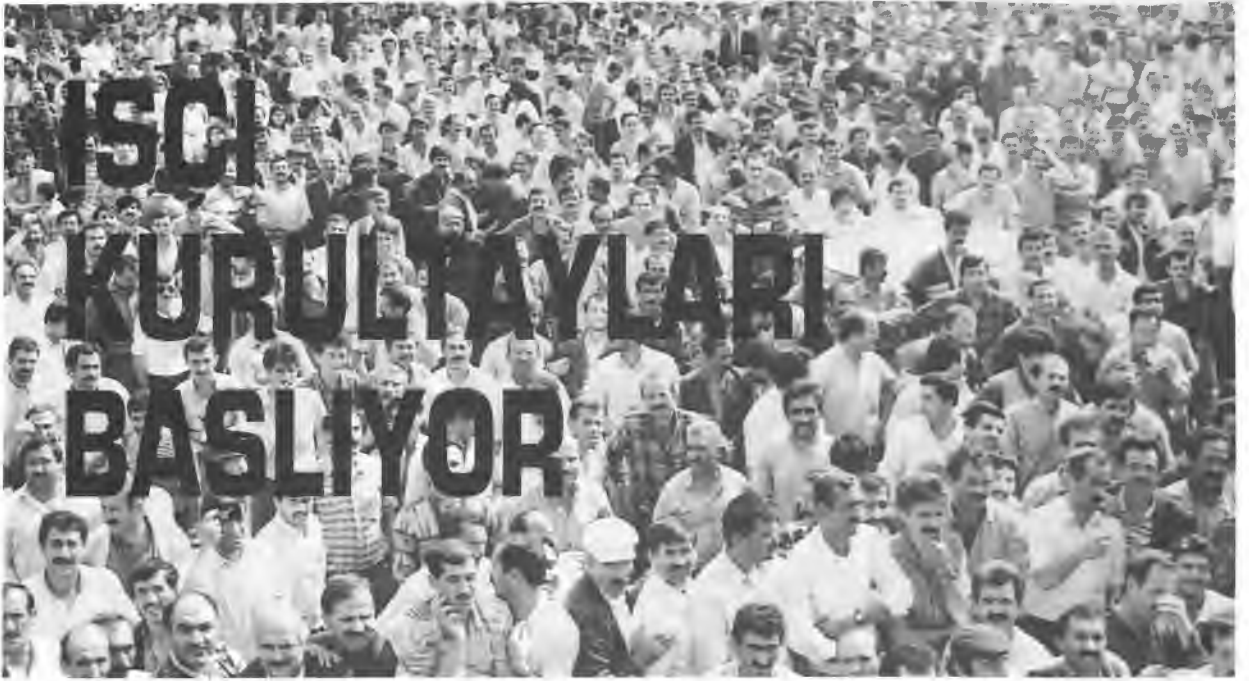
Taşeronlaşma ve kamu işlerinin fason olarak özel sektöre yaptırılması, gücümüzü kemirmekte ve işçileri çağdışı koşullara mahkum etmektedir. Gücümüz ve aklımızla elimize geçirdiğimiz bu büyük ve önemli fırsatı iyi değerlendireceğiz.

TÜRK-İŞ bu konuda kararlıdır. Haklarımızın kağıt üzerine geçmesi yetmez. ILO Sözleşmesi 1960 yılında onaylanmıştır. İlgili Bakanlar Kurulu Kararlarının ilki 1981 yılında, yenisi ise 1988 yılında çıkarılmıştır. Son dönem kamu kesimi toplu iş sözleşmelerine koyduğumuz hüküm sayesinde, kağıt üzerindeki bu hakkımızı hayata geçirmek için somut adımlar atmaya başlıyoruz.

TÜRK-İŞ bu konuda büyük kampanyalar düzenleyecek, gerektiğinde uyuşmazlıklar çıkaracak ve yargı yoluna başvuracaktır. Bu konuda, tüm sendikalarımız arasında etkili bir işbirliği ve koordinasyon sağlanacaktır.

Bütün bu süreç boyunca, kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticilerinin ve Hükümetin, haklarımızı vermemekte ısrarlı davranması durumunda ise, meşru ve demokratik gücümüz kullanılacak ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin 94 sayılı ILO Sözleşmesi'ni ihlal etmesi nedeniyle, Uluslararası Çalışma Örgütü'ne şikayet başvurusunda bulunulacaktır.

Umudumuz, Hükümetin ve kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticilerinin yasal haklarımıza saygı göstermesi ve sorumluluklarını yerine getirmesidir.

6 Kasım'da Adana'da, daha sonra Sivas, Samsun, Bursa ve İzmir'de geniş kapsamlı İşçi Kurultayları yapılacak

• TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu 4-5 Kasım'da Adana'da toplanıyor

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, sendikal sorunlarla yurt sorunlarını en geniş katılımı tartışmak, onaltıncı genel kurulda belirlenen hedeflere ulaşmak için politikalar belirlemek amacıyla İşçi Kurultayları düzenlenmesini kararlaştırdı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral konuyla ilgili açıklamasında, "6 Kasım'da Adana'dayız" derken şu görüşlere yer verdi:

"Yönetim Kurulumuz birincisi 6 Kasım'da Adana'da olmak üzere Sivas, Samsun, Bursa ve İzmir'de bölge kapsamında 'İşçi Kurultayları' düzenlenmesini kararlaştırmıştır.

Adana'da ve diğer bölgelerde yapılacak kurultaylara en geniş şekilde katılım sağlanacaktır. Yönetim Kurulumuzun yanı sıra, sendikalarımızın Genel Başkanları, bölgelere bağlı çevre illerden şube yöneticileri, temsilci ve baştemsilcileri, işçilerimiz ve demokratik kitle örgütlerinin temsilcileri

de davetlidir.

Adana Kurultayımız için Genel Teşkilatlandırma Sekreteri arkadaşım 28 Ekim tarihinden itibaren bölgede inceleme ve çalışmalar yapacak, tüm hazırlıkların tamamlanmasını sağlayacak.

TÜRK-İŞ'in etkinliği bir kez daha bu kurultaylarla bütün kamuoyuna gösterilmiş olacaktır.

16'ncı genel kurulumuzun bize verdiği görevlerle ilgili yeni politikalar bu kurultaylarda belirlenip, eksiksiz yerine getirilecektir"

BAŞKANLAR KURULU ADANA'DA TOPLANİYOR

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu da 4-5 Kasım tarihlerinde Adana'da toplanacak. Toplantı ile ilgili hazırlıklar tamamlanmış.

Bayram Meral: "100 gün başarılı geçmedi..!"

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, koalisyon Hükümetinin 100 günlük icraatından memnun olmadıklarını, işçi sınıfına karşı vaatlerini yerine getirmediklerini gibi, kendi içinde barışı sağlayamadığını belirterek, "Sosyal barışı nasıl sağlayacaklar?" dedi.

Bayram Meral çözümü beklenen sorunun hepsinin durduğuna işaret ederek şunları söyledi:

"İkinci Koalisyon Hükümeti Koalisyon Protokolü konusundaki görüşlerimizi 25 Haziran 1993, Hükümet Programı'na ilişkin görüşlerimizi ise 1 Temmuz 1993 tarihindeki açıklamalarımızla kamuoyuna duyurmuştuk. Ne yazık ki, bu açıklamalarımızda dile getirilen kaygılarımız ve sıkıntılarımız aynen ve hatta daha da artmış olarak sürmektedir.

DYP ve SHP'nin oluşturduğu ikinci Koalisyon Hükümeti, ülkemizin en önemli sorunlarını oluşturan demokratikleşme ve enflasyonun, işsizliğin ve terörün önlenmesi konularında tümüyle başarısızdır. Kendi içinde barışı sağlayamayan Hükümetin, sosyal barışı sağlaması mümkün değildir."

Yemeğe katılan Parti Grup Başkan Vekilleri TÜRK-İŞ Yöneticileri ile...

TÜRK-İŞ'in istekleri siyasi parti Grup Başkan Vekillerine iletildi

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, TBMM'de grubu bulanan siyasi partilerin Grup Başkan Vekillerine 20 Ekim akşamı bir yemek vererek, TÜRK-İŞ'in çalışma hayatına ilişkin isteklerini iletti, bu sorunlara çözüm bulunmasını, başta Anayasa olmak üzere yasalarda süratle değişiklik yapılmasını istedi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral'in yemeğinde, TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Şemsi Denizer ve TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç ile, DYP Grup Başkan Vekilleri; Nevzat Ercan, İhsan Saraçlar, Turan Tayan, SHP Grup Başkan Vekilleri Ercan Karakaş, Nihat Matkap, ANAP Grup Başkan Vekilleri Oltan Sungurlu, Eyüp Aşık, Hasan Korkmazcan, Refah Grup Başkan Vekilleri Abdüllatif Şener, Oğuzhan Asiltürk, Şevket Kazan ve CHP Grup Başkan Vekilleri Ali Dinçer ile Uluç Gürkan katıldı.

Meral, bir gün sonra, siyasi partilerin TBMM Grup Başkanvekillerine yemekli toplantı ile verdikleri dosya konusunda bilgi vermek için basın toplantısı düzenledi. Basın toplantısında, hükümetin özelleştirilen KİT'lerden elde edilecek kaynağın is-

Genel Başkan Bayram Meral, TBMM'de grubu bulanan Parti Grup Başkan Vekillerine yemek verdi.

tihtamı arttırıcı alanlara kaydırılacağını açıklamasına rağmen ciddi endişeleri bulunduğunu bildiren Meral, şunları söyledi:

"Hükümet kendisine göre zarar eden bize göre ise zorla zarar ettirilen KİT'leri satacağını açıklamasına rağmen tam tersi bir uygulama ile kâr eden KİT'leri satışa çıkardı. Başbakan bugüne kadar zarar eden KİT'lerin satışından sonra istihdamı arttıracak alanların neler olduğunu, hangi alana yatırım yapılacağını açıklamadı. Bize göre bu konuda hükümetin bir programı yok. El değiştiren KİT'lerin yeni sahipleri de kendilerine göre düzenleme yapmak isteyecektir. İşi daraltıp, işçi çıkarma yoluna gidebilir. İşsizliğin hergeçen gün arttığı bir ortamda, işten çıkartmalar yaşanır, işsizler ordusuna yenileri ilave edilirse, sosyal patlamalar meydana gelir."

"BU AYIPTAN KURTULMALIDIRLAR"

Seçim öncesinde koalisyonu oluşturan iki siyasi partinin o zamanki genel başkanlarının TÜRK-İŞ'e gelerek çalışma hayatına ilişkin yasalarda değişiklik yapma sözü verdiğini hatırlatan Meral, "Seçim öncesinde bize gelip, 12 Eylül yasaları ile devleti yönetmenin ayıp olduğunu söyleyenler, bu ayıbı ortadan kaldırmak için hiçbir girişimde bulunmadılar. Kendilerinden bu ayıptan kurtulmalarını bekliyoruz" diye konuştu.

İşçi alımlarının durdurulduğunu, istihdamı arttırıcı hiçbir tedbirin alınmadığını kaydeden Meral, devletin giderek sosyal devlet olma vasfını yitirdiğini söyledi.

Özgür ve demokratik bir düzende sendikalar, rejimin sağlıklı yürümesi ve gelişmesine en büyük katkıda bulunan kuruluşlardır. Bu amaçla; ülkenin gelişmesi, refah ve huzura kavuşması için toplumun demokratik ilkeleri içinde yönetilmesi gerekmektedir.

Demokrasiye işlerlik kazandırılması, özgürlükçülüğün demokratik yollardan eşitlikçiliğe dayandırılması, öncelikle çalışanların demokratik haklarının ve özgürlüklerinin gerçekleştirilmesine bağlıdır.

TÜRK-İŞ olarak bu konuda işbaşında bulunan hükümetlere ve TBMM'de grubu bulunan siyasal partilere gerek Anayasa ve gerek çalışma yaşamını ilgilendiren yasalarda yapılmasını istediğimiz değişiklik önerileri çeşitli tarihlerde sunulmuş ve fakat bugüne kadar somut bir gelişme sağlanamamıştır.

Bu isteklerimiz ana başlıklar halinde aşağıda sunulmaktadır.

TÜRK-İŞ'in

PARLAMENTO'dan

BEKLENTİLERİ

I- ÇOĞULCU ve ÖZGÜRLÜKÇÜ DEMOKRASİ YENİDEN ve SAĞLIKLILIK BİR BİÇİMDE KURULMALIDIR

Demokrasiye ve temel insan hak ve özgürlüklerine aykırı bütün düzenlemeler ortadan kaldırılarak; çoğulcu, özgürlükçü, katılımcı parlamenter demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla yeniden ve sağlıklı bir biçimde işlerliğe kavuşturulması sağlanmalıdır.

"12 Eylül Hukuku" diye nitelendirilebilecek hukuki düzenlemeler ve uygulamaların, kısıtlamaların sür'atle kaldırılarak Türkiye'nin demokratikleşme süreci hızlandırılmalıdır.

Bu çerçevede Anayasa ve Yasalarda gerekli görüldüğümüz değişikliklere ilişkin temel ilkeler şöyledir:

- Kişinin dokunulmaz, devredilemez, vazgeçil-

mez temel hak ve özgürlüklerini kullanmasına sınırlar koyan hükümler Anayasa'dan çıkarılmalıdır.

- Dini eğitim ve öğretimde Devletin gözetim ve denetimi etkinleştirilmeli ve Atatürk ilkelerinin başında gelen laiklik ilkesi sonuna dek korunmalıdır.
- Herkesin düşünce ve kanaatlerini açıklama ve yayma hakkını özgürce kullanmasını engelleyici düzenlemeler ortadan kaldırılmalıdır.
- Basın ve yayın özgürlüğünü sınırlayan idari denetimle ilgili hükümler kaldırılmalıdır.
- Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının özünü ortadan kaldıran ve adeta bu hakkı kullanılamaz hale getiren Anayasa ve Yasa hükümleri değiştirilmelidir.
- İlk ve orta öğretimde fir-

sat eşitliği sağlanmalı, eğitim, Atatürk ilke ve devrimleri doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre Devlet tarafından ve parasız olarak yapılmalıdır.

- Sendikal örgütlenmeyi önleyen, sendikaların kitle örgütleri ile ilişkilerini yasaklayan, politika üretme ve siyasal partileri etkileme faaliyetlerini ortadan kaldıran hükümler, Anayasa'dan çıkarılmalıdır.
- Tüm Çalışanlara sendikal haklar verilmelidir.
- Serbest toplu pazarlık ilkelere aykırı, grev hakkının özünü ortadan kaldıran nitelikteki hükümler ve lokavt hukuk sistemimizden çıkarılmalıdır.
- Y.Ö.K. ortadan kaldırarak Yüksek Öğrenim Kurumları bilimsel ve idari özerkliğe sahip kamu tüzel kişilikleri haline getirilmelidir.
- Yargı bağımsızlığını sınırlayan hükümler yasalardan çıkarılmalı, hakimlerin atama ve özlük işleri kendi aralarından seçilecek bir kurum tarafından yapılmalıdır. Yargı organlarını ve hakimleri dolaylı da olsa idarenin denetimine sokan hükümler yürürlükten kaldırılmalıdır.

II- İŞÇİ HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİ ÖNÜNDEKİ ENGELLER KALDIRILMALIDIR.

İşçi hak ve özgürlükleri ni düzenleyen yasalarda 1982 Anayasası ışığında yapılan değişiklik ile, Türkiye'de işçi hakları temelden budanmış, sendikacılık hareketini işlevsizliğe itecek önlemlerin kurumsallaştırılması süreci başlatılmıştır. Bireysel iş hukuku alanında da, toplu iş hukuku alanında da son derece ciddi kısıtlamalar yapılmış, kısacası demokrasi çalışanlar bakımından yasakların egemen olduğu bir yapı haline getirilmiştir.

İşçi hak ve özgürlükleri ile ilgili düzenlemelerle getirilen ve çoğu bu alandaki uluslararası normlara aykırı olan kısıtlamaların kaldırılması doğrultusunda dikkate alınacak ilkeler şöyle belirlenmektedir:

- Yasal düzenlemelerde yapılacak değişiklikler için; İnsan Hakları Evrensel Beyanname, Birleşmiş Milletler Antlaşması, Filadelfiya Beyanname, Birleşmiş Milletler Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Anayasası, İnsan Hakları ve Ana Hürriyetleri Koruma Sözleşmesi, Avrupa Sosyal Haklar Temel Yasası, Birleşmiş Milletler Uluslararası İnsan Hakları Sözleşmelerinde yer alan evrensel ilkelerin ölçü alınması,
- Birleşmiş Milletler Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) nun 87, 98, 151 ve 154 sayılı Sözleşmelerinde yer alan ilkelerin yasa değişikliklerine aynen yansıtılması, Bu ilkelerin gerçekleştirilebilmesi için;
- 2821 sayılı Yasanın sendika özgürlüğüne ve sendikal hakların kullanılmasına ters düşen hükümlerinin değiştirilmesi,

- 2822 sayılı Yasanın grev hakkının kullanılmasına yönelik sınırlayıcı hükümlerin kaldırılması,
- İş Yasasında, işçinin işten çıkarılması halinde yargı yoluna başvurma ve yargı kararı ile işe icade muessesesinin yerleştirilmesi için köklü değişiklik yapılması,
- Kıdem tazminatı kurumunun geliştirilmesi,
- İşçinin her kademedede ve etkin biçimde yönetime katılmasını mümkün kılacak düzenlemelerin gerçekleştirilmesi,
- Kamuda çalışan tanım işçilerinin yasal güvenceye kavuşturulması,
- Kamu İşveren Sendikalarının kapatılması, kamu işyerlerinin özel sektör işveren sendikalarına üyeliklerinin engellenmesi,
- Sendikalaşmayı engelleme amacı güden ve çalışanların hak ve özgürlüklerini ortadan kaldıran "sözleşmeli personel" uygulamasına son verilmesi, sağlanmalıdır.

Çalışma hayatından, sosyal yaşamdan ve yaşlılık gibi diğer etkenlerden doğan gelir kayıplarına karşı insanlarımızı ve ailelerini korumak amacına yönelik sosyal güvenlik alanında çağdaş normların uygulanması sağlanmalı, çeşitli sosyal güvenlik kurumlarının farklı uygulamaları ortadan kaldırılmalıdır.

Ayrıca; Dernekler Yasası, Olağanüstü Hal Yasası, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası, Devlet Güvenlik Mahkemeleri Yasası, Anti-Terör Yasası, Çıracık, Kalfa ve Ustalık Yasası, Gelir Vergisi Yasası vb. düzenlemelerdeki hakları kısıtlayan, ortadan kaldıran hükümlerin değiştirilmesi gerçekleştirilmelidir.

III- YASALARDA YAPILMASINI İSTEDİĞİMİZ DEĞİŞİKLİKLER

A- ANAYASA DEĞİŞİKLİK İSTEMLERİMİZ:

- a) Dernek kurma özgürlüğünün genişletilmesi ve mevcut sınırlandırmaların kaldırılması (Md. 33).
- b) Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme hakkını sınırlayan hususların Anayasa metninden çıkarılması ve düzenlemenin ilgili yasaya bırakılması (Md. 34).
- c) Çalışma hak ve ödevini düzenleyen Anayasa hükmünde, Devlete çalışanı koruma yönünde görev yapılması (Md. 49).
- d) Çalışan herkese (işçi-memur ayrımı yapılmadan) sendikal hakların tanınması (Md. 51, 53, 54).
- e) Toplu pazarlık hakkının engelsiz ve özgürce kullanımına olanak verecek biçimde, ILO ilkeleri çerçevesinde yeni düzenleme yapılması ve Anayasa'da öngörülen sınırlandırmaların kaldırılması (Md. 53).
- f) Üyelikle bağdaşmayan işlerde sınırlamaların kaldırılması (Md. 82).
- g) Grev hakkının, Anayasal bir hak olarak engelsiz bir biçimde kullanılmasına olanak sağlayıcı değişiklik yapılması ve lokavtın anayasal hak olmaktan çıkarılması (Md. 54).

B- 2821 SAYILI SENDİKALAR YASASINDA DEĞİŞİKLİK İSTEKLERİMİZ;

- a) Tanımlamaların açıklığa kavuşturulması (Md. 1-2).

b) Kamu işveren sendikalarının kaldırılması (Md. 3) ve öncelikle, kamu işverenlerinin bu sendikalara üyeliğine ilişkin 6.2.1986 gün ve 19-383-04069 sayılı genelgenin iptal edilmesi.

c) Sendika kurucularından aranacak niteliklerle ilgili sınırlandırmaların yasalardan çıkartılması (Md. 5).

d) Sendikaların iç işleyişlerinin serbest bırakılması (Md. 7-9).

e) Sendikaya üye olmayı engelleyen ve sınırlayan düzenlemelerin yasa metninden çıkartılması, üye olma özgürlüğünün sağlanması (Md. 21-22) ve diğer yasalardaki benzer hükümler).

f) Sendika ile üye işçi arasındaki üyelik ilişkisinin sendika tarafından serbestçe belirlenmesine olanak sağlanması (Md. 23-25-28-29-31).

g) Sendikaların sosyal ve sendikal faaliyetlerine getirilen sınırlandırmaların kaldırılması, uluslararası ölçülerin hakim kılınması (Md. 33-37).

h) Sendikaların gelir ve giderlerini belirleme ve sarfetme yetkisinin iç düzenlemelere bırakılması, yasal engellerin kaldırılması (Md. 40-43-44).

ı) Sendikaların, devlet ve idari organlar tarafından denetimine son verilmesi, denetim mekanizmasının iç bünyede düzenlenmesine ve belirlenmesine olanak sağlanması (Md. 47-48).

i) Sendikalar üzerinde idari organların vesayetine son verilmesi, kurulma-çalışma-kapatılma hususlarının uluslararası ölçülere göre serbest bırakılması (Md. 51-58).

C- 2822 SAYILI TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ, GREV VE LOKAVT YASASINDA DEĞİŞİKLİK İSTEKLERİMİZ:

a) Dayanışma aidatı miktarının ilgili sendikanın tüzüğüyle belirlenmesi (Md. 9).

b) Toplu pazarlık hakkının özgürce kullanılmasını önleyen ve sınırlandıran, devletin müdahalesini öngören tüm düzenlemelerin yasa metninden çıkartılması (Md. 11-12 vs.).

c) Toplu iş sözleşmesi yapacak olan sendikanın belirlenmesinde idari organların karar verme hak ve yetkisinin ortadan kaldırılarak, idarenin dilediği sendikayı yetkili kılabilme imkanından uzaklaştırılması, belirleme işlevinin tarafsız bir organ eliyle yürütülmesine olanak sağlanması yönünde yeni düzenlemelere gidilmesi (Md. 12-13-14-15 vs.).

d) Toplu iş sözleşmesinin taraflar arasında serbest pazarlık yolu ile yürütülmesine olanak sağlanması, yasada yer alan tüm kasıtlı ve düzenleyici hükümlerinin ayıklanması (Md. 17-18).

e) Uyuşmazlıkların barışçı yollarla ve tarafların serbest iradeleri ile çözümünü sağlayacak ortamın yaratılması, yasadaki devletin müdahaleci ve düzenleyici fonksiyonuna son verilmesi için değişiklik yapılması (Md. 21-22-23 vs.).

f) Grev hakkının serbestçe kullanılmasına olanak tanınması, yasada öngörülen tüm engellemelerin ve sınırlayıcı tanımların yasalardan çıkartılması (Md. 25 vs.).

g) Grev yasaklarının, ulus-

lararası ölçülerde tutulması, gelişmiş ülkelerdeki standartların esas alınması (Md. 26 vs.) ve diğer yasalardaki benzer hükümler).

h) Devletin ve idari makamların yasal grevlere müdahale hakkının ortadan kaldırılması.

ı) Serbest pazarlık ilkelerini belirleyen yasal düzenlemelerde ILO kurallarının hakim kılınması.

i) Lokavtın yasaklanması.

D- 1475 SAYILI İŞ YASASINDA DEĞİŞİKLİK İSTEKLERİMİZ:

a) Yasal tanımların açıklığa kavuşturulması, kamuda çalışan tarım işçilerinin kapsam içine alınması,

b) Aktin feshi konusunda yargı yolunun açılması, işverenin sebepsiz ve haksız işten çıkarmalarının yargı denetiminde bırakılması,

c) Kıdem tazminatı hakkının iyileştirilmesi, engellerin yasalardan çıkartılması, tavanın kaldırılması,

d) İş güvencesini sağlayıcı ve arttırıcı yasal düzenlemelere gidilmesi,

e) Asgari ücretin belirlenmesinde çağdaş ölçülerin esas alınması ve objektif belirlemeleri sağlayacak metodun yasallaştırılması,

E- ÇALIŞMA HAYATINI İLGİLENDİREN YASALARDAN DEĞİŞİKLİK İSTEKLERİMİZ:

Çalışma hayatını doğrudan ve dolaylı ilgilendiren tüm yasalarda, çalışanın hak ve özgürlüklerini koruyucu düzenlemelerin ha-

kim kılınması, bu doğrultuda;

- Kıdem tazminatı hakkı zedelenmeden işsizlik sigortası tesis olunması,
- Sosyal güvenlik ilkelerinin çağdaş ölçülere kavuşturulması, 12 Eylül sonrasında Sosyal Sigortalar Yasası ve Sosyal Sigortalar Kurumu Yasası'nda işçiler ve emekliler aleyhinde yapılan her türlü değişikliğin iptali,
- İşçinin her kademede yönetim ve karara katılmasını sağlayacak yasal düzenlemelere gidilmesi,
- 212 sayılı Basın İş Yasası kapsamındaki "gazeteci" tanımına, özel radyo ve televizyon çalışanlarının da dahil edilmesi,

Ayrıca, tarım işkolunda çalışanların 1977 yılında Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamına alınması nedeniyle, işyerlerinde geçen ve 1977 yılından önceye tekabül eden hizmetlerin sigortalılıktan sayılması için borçlanma konusunda gerekli yasa çıkarılmalıdır.

Milli Savunma Bakanlığı'na bağlı işyerlerinde uygulanmakta olan İç Hizmetler Yasası ve bu Yasa uyarınca çıkarılmış bulunan Yönetmelikler, işçi haklarına anti-demokratik ve çağdaş sendikal hak ve özgürlüklerle bağdaşmayacak sınırlamalar getirmeyecek bir biçimde yenedin düzenlenmelidir.

Türkiye'de sosyal güvenliğin finansmanına devlet katkısı bulunmazken, Sosyal Sigortalar Kurumu bağımsız değildir. Sosyal Sigortalının, finansmanına devletin de katılması, Sosyal Sigortalar Kurumuna olan devlet borçlarının derhal ödenmesi, Kuru-

mun işleyişinin demokratikleştirilmesi ve SSK hizmetlerinin çağdaş standartlara uygun hale getirilmesi için gerekli yasa ve uygulama değişiklikleri yapılmalıdır.

Bu çerçevede;

- Kuruma keyfi bildirimleri önleyecek ve dolayısıyla Kurumun prim tahakkuklarına etkinlik kazandıracak 506 sayılı Yasanın 3395 sayılı Yasanın 5. maddesi ile değiştirilen 79. maddesinde gerekli düzenleme yapılmalıdır.
- Kurumun prim alacaklarının tahsilinde etkinlik sağlayacak amme alacaklarının tahsil usulü hakkındaki yasadaki düzenlemeye gidilmelidir.
- Kamu kurum ve kuruluşları ile Belediyeleri işçi ücretlerinden kestikleri primleri dahi Kuruma yatırmayarak işletme sermayesi olarak kullanmalarının önüne geçilmelidir.
- Sosyal yardım zamlarının hazinece karşılanması hususunda hazırlanan tasarı bugüne kadar yasallaştırılmamıştır.
- Yasalara yapılan düzenlemeler sonucu meydana gelen Kurum zararının hazinece karşılanması yönünde yasal düzenlemeye gidilmelidir.
- Sosyal güvenliğe devlet katkısı gündeme gelmelidir. Enflasyonun sosyal güvenlik kuruluşlarının fonlarına menfi etkileri bu katkı ile telafi edilmelidir.
- Kurumun en yetkili karar organı olan Yönetim Kurulu 2645 sayılı Yasa ile hükümet ağırlıklı bir hale dönüştürülmüş ve etkinliğini kaybetmiştir.
- Yine, istisari mahiyette

olmasına rağmen her yıl toplanan Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Kurulları 3 yılda bir toplanmaya başlayarak sorunların ülke gündemine girmesini ve tartışılmasını aksatmaktadır.

Ülkemizde kitle katliamlarına dönüşen iş kazaları ve meslek hastalıklarının en kısa sürede önlenememesi için, yürürlükteki mevzuat gelişen teknoloji gözönünde bulundurularak geliştirilmeli, devlet denetim elemanı sayısı artırılmalı, yaptırımlar ağırlaştırılmalı, işyerlerindeki işçi sağlığı kurulları daha demokratikleştirilmeli ve bunların yetkileri artırılmalıdır.

Kamu harcamalarının karşılayacak gelir sağlama işlevi vergiler yoluyla elde edilememektedir. Ülke de vergi yükü daha çok ücret gelirleri üzerinde yoğunlaşmıştır. Emek aleyhine düşüne vergi dağılımının daha dengeli ve adil olması bakımından kesinlikle ciddi ve acil vergi düzenlemelerine ihtiyaç vardır.

Çalışanların zaten yetersiz olan gelirlerinde yeni bir kesinti olarak getirilen "Zorunlu Tasarruf" uygulamasının tamamı iptal edilmeli, bugüne kadar yapılan kesintilere cari faiz uygulanarak çalışanlara iade edilmelidir.

İş güvencesi yasa tasarısı TÜRK-İŞ'in talepleri doğrultusunda geliştirilmeli ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 158 sayılı Sözleşmesinin onaylanmasının Parlamento tarafından uygun görüldüğü gözönünde bulundurularak, en kısa sürede yasallaştırılmalıdır. 212 sayılı Basın İş Yasası kapsamındaki basın-yayın çalışanlarında bu yasanın kapsamına alınmalıdır.

Türkiye'yi ziyaret eden

DGB Başkanı Heinz Werner Mayer'in basın toplantısı

"Çalışma hayatında Türk işçileri, Alman işçileri ile eşit haklara sahiptir. İşletmelerde dostluk ve dayanışma kurulmuştur."

DGB Başkanı H. Werner Mayer basın toplantısında

Alman Sendikalar Birliği (DGB) Başkanı Heinz Werner Mayer başkanlığında bir heyet, 25 Ekim'de Türkiye'ye gelerek, TÜRK-İŞ, hükümet ve çeşitli kuruluşlarla görüşmelerde bulundu.

TÜRK-İŞ/DGB arasında 26 Ekim'de yapılan toplantıda; Avrupa Topluluğu kararlarının göçmen işçilere uygulanması, aile bütünlüğünü bozan işlemlerin kaldırılması, eşlerin bekleme sürelerinin kaldırılması, Türk işçilerine de seçme ve seçilme hakkının verilmesi, kesin dönüş yapan işçilere, işçi ve işveren primlerinin ödenmesi, işçilerin işe alınmalarında AT ülkelerine tanınan hakların uygulanması, ırkçılığı körukleyen unsurların kaldırılması, Türk ve Alman işçileri arasında dayanışma ve işbirliğinin teşvik edilmesi konuları ele alındı ve bu yolda çalışmaların süratlendirilmesi kararlaştırıldı.

DGB BAŞKANININ BASIN TOPLANTISI

Alman Sendikalar Birliği Başkanı Heinz Werner Mayer, 27 Ekim'de TÜRK-İŞ'te bir basın toplantısı düzenledi. Toplantıyı açan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Meral, TÜRK-İŞ ile DGB arasındaki işbirliğinin son derece yararlı sonuçlar sağladığını belirtti.

Daha sonra konuşan DGB Başkanı Mayer, TÜRK-İŞ ile DGB arasında sürdürülen görüşmeler ve işbirliğinin Almanya'da yaşayan Türk vatandaşları tarafından yakından izlendiğini belirtti ve şöyle dedi:

"Almanya'da 1 milyonu aşkın Türk çalışmaktadır. Bunların büyük bir kısmı sendikalarda üyedir. 7500'ü sendika temsilcisi 170'i de başkanlık görevlerine ulaşmışlardır. Çalışma hayatında

Türk işçileri, Alman işçileri ile eşit haklara sahiptir. İşletmelerde dostluk ve dayanışma kurulmuştur. İşletmeler dışında da bu dostluğun artması için daha fazla çaba göstermek gerekmektedir.

DGB olarak, yabancı işçilerin de seçme ve seçilme haklarına kavuşmasından yanayız. Ancak yasalarda değişiklikler yapılması gerekmektedir. Sadece yasal düzenlemeler değil, eğitim alanına da el atmak zorunlu hale gelmiştir. Almanya'da 500 bin civarında Türk çocuğu eğitim görmektedir."

Basın toplantısının kapanışında bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, DGB ile daha sık toplantılar yapılacağını, Türk ve Alman gençlerinin karşılıklı olarak ülkeleri ziyaret etmeleri konusunda görüşbirliğine vardıklarını ve bu uygulamanın en kısa sürede başlatılacağını söyledi.

TÜRK-İŞ / DGB ortak toplantısı

TÜRK-İŞ / DGB toplantısı

- "Sürekli Sendika Komisyonu" toplantısında Türk işçilerine AT ülkelerinde serbest dolaşım ve istihdam güvencesi konuları görüşüldü ve girişimlerde bulunulması kararlaştırıldı

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) ile Alman Sendikaları Birliği (DGB) arasında 20 yıldan beri dönüşümlü olarak yapılan "Sürekli Sendika Komisyonu" 12-13 Ekim tarihleri arasında Ankara'da toplandı.

Toplantı sonunda bir basın toplantısı düzenleyen TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, komisyon çalışmalarını hakkında bilgi verdi.

Bayram Meral şu açıklamada bulundu:

"Alman Sendikaları Birliği (DGB) ile Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) arasında 20 yıl önce kurulan ve o tarihlerde Almanya'da çalışmaya başlayan işçilerimizin sorunları ile ilgili çalışmalarda bulunan 'Sürekli Komisyonu', her yıl dönüşümlü olarak Almanya ve Türkiye'de toplanmaktadır.

İlk yıllarda sorunlar, Almanya'nın yabancı işçi ihtiyacı nedeniyle içerik açısından oldukça farklıydı. Bugün yaşanan bazı sıkıntıların o tarihlerde bulunmadığı da bir gerçektir.

Aradan geçen yıllar, vize sorununun ortaya çıkması, yabancı işçiye olan ihtiyacın kalmaması, özellikle iki Almanya'nın birleşmesinden sonra ortaya çıkan işgücü tablosu, DGB ile ortak çalışmalarımızı yoğunlaştırmıştır.

Öncelikle, DGB'nin burada bulunan değerli temsilcilerine ve tüm yöneticilerine, Komisyon çalışmalarında belirlenen konular üzerinde gösterdikleri duyarlılık

nedeniyle teşekkür etmek istiyorum.

Bu yılki toplantı 12 Ekim Salı günü başlamış ve iki gün süre ile daha önceki toplantılarda alınan kararların sonuçları gözden geçirilmiş, yapılanlarla, yapılması gereken çalışmalar belirlenmiştir.

Buna göre, son derece önemli gördüğüm ve ulusumuzu yakından ilgilendiren konular hakkında açıklamaya yapma

ihtiyacı duydum.

1- Avrupa Topluluğunu oluşturan ülkelerde işçilerimizin serbestçe dolaşımı için sürdürdüğümüz ortak çalışmalar, Avrupa Adalet Divanının bir seri kararı ile yeni bir aşamaya gelmiştir.

Avrupa Topluluğu ülkelerinde dört yıl yasal olarak ikamet eden işçilere istihdam güvencesi öngören bu kararların, Türkiye'nin bu topluluk ile ortaklık anlaşmasının bulunması nedeniyle Türk işçilerini de kapsadığı görüşü tartışılmaya başlanmıştır.

Değerli meslekdaşlarımız DGB yöneticileri, bu hakkın Türk işçileri için de geçerli olduğu, bilim adamlarının bu konuda görüşbirliği içinde bulunduğu gerekçeyle çeşitli davalar açmışlar ve Konfederasyonumuzun bu konudaki talebini büyük bir duyarlılıkla karşılamışlardır.

Avrupa Adalet Divanının bu kararı, Türk Hükümetini de bağlamaktadır.

Başka bir ifade ile Türkiye'de çalışan Avrupa Topluluğu üyesi ülkelerin vatandaşları için de Avrupa Topluluğu hukukunun geçerli sayılması gerekir. Bizim de bu konuda Konfederasyon olarak Hükümetle görüşmeler yapmamız ve uygulamayı sağlamamız gerekmektedir. Bu yolda derhal girişimlerde bulunacağımızı da ifade etmek isterim.

2- Çifte yurttaşlık konusu da Komisyonumuzun gündeminde yer almıştır.

Bu konuda DGB yöneticileri Alman Hükümeti, Konfederasyonumuz Yönetim Kurulu da Türk Hükümeti nezdinde girişimlerini sürdürecektir.

3- Alman Hükümeti ve Alman halkının büyük rahatsızlık duyduğu, yabancı işçi düşmanlığı ve ırkçılık hareketlerine karşı, DGB'nin sürdürdüğü sosyal ve siyasi çabaları takdire karşılamaktayız.

Bu konuda gençlerin bilinçlendirilmesinin büyük önem taşıdığı gözönünde bulundurularak, Alman ve Türk gençlerinden oluşacak grupların karşılıklı olarak iki ülkeyi ziyaret etmesini sağlayacak geniş kapsamlı bir projenin gerçekleştirilmesi için ilke anlaşmasına varılmıştır.

Sözü DGB Yönetim Kurulu Üyesi kardeşim Yohann Rihart'a bırakmadan önce, parçalanmış aileler ve vize konusunda önceki toplantılarımızda dile getirdiğimiz sorunların asgariye indirilmesi yolundaki çabalarına da teşekkür ediyor, sevgi ve saygılar sunuyorum."

"Sürekli Sendika Toplantısı"ndan sonra yapılan basın toplantısında TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral açıklamalarda bulundu

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu "ETUC" Yönetim Kurulu toplandı

- **TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Hak-İş'in üyelik başvurusuna olumlu görüş bildirdi**

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral ETUC toplantısında...

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL, 46 milyon işçiyi bünyesinde toplayan Avrupa Snedikalar Konfederasyonu (ETUC)'nun 7-8 Ekim 1993 günleri Brüksel'de toplanan Yönetim Kurulu toplantısına katıldı.

Genel Başkan Bayram MERAL, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'na üyelik için başvuran HAK-İŞ'e ilişkin işlemlerin başlaması ve bir raporun hazırlanması konusunda olumlu görüş bildirildi.

Toplantıda, Filistin Kurtuluş Örgütü ile İsrail arasında imzalanan Barış Antlaşması ile Arap-İsrail sorununun çözümü konusunda önemli bir adım atılmış olmasının sevinçle karşılandığını belirten bir karar tasarısı oybirliğiyle kabul edildi.

Toplantının ana konusu, işverenlerin, Avrupa endüstrisinin rekabet gücünü artırmanın yolu olarak işçi

haklarına ve sendikal hak ve özgürlüklerine yönelik saldırısının alternatiflerinin oluşturulmasıydı. Toplantıda, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun, Avrupa'nın bütünleşme sürecini desteklediği ve bu sürecin daha da hızlandırılmasını talep ettiği bir kez daha belirtildi ve Maastrecht Antlaşması ve onbir ülkenin onayladığı Sosyal Protokol'un tam olarak uygulanması talep edildi.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu Yönetim Kurulu, işverenlerin önerilerinin alternatifi olarak geliştirilen gelişme modelinin ana hatlarının da şunlar olmasını kararlaştırdı:

- Kalkınma sürecinin ana amacı, insanlar olmasıdır. Çalışan erkek ve kadınların sendikaları aracılığıyla ekonomik ve toplumsal yaşama aktif bir biçimde katılmalarının sağlanması temel bir hedeftir.

- Ekonomik büyümenin sağlanması, istihdamın artırılması, daha yüksek yaşam standartları ve daha adil bir topluma ulaşılması, ekonomik verimliliğin ve toplumsal ilerlemenin birlikte ele alınmasıyla mümkündür.

- Aktif piyasa güçleri, aktif hükümet politikaları ile birlikte bulunmalıdır. Kamu hizmetlerinin hayati bir önemi vardır.

- Toplumsal ve endüstriyel ilişkilerde uyum süreci ve bu konudaki kurallar, işverenlerin tek taraflı düzenlemeleri veya devletin piyasayı kontrolü tümüyle terketmesi yoluyla değil, toplu pazarlık ve mevzuat aracılığıyla oluşturulmalıdır.

Toplantıda, sendikal eğitimin daha yaygınlaştırılması ve etkili kılınması gerektiği de ele alındı.

"T"nin satışına iptal kararı

Anayasa Mahkemesi, 93 milletvekilinin açtığı dava üzerine, PTT'nin telekomünikasyon hizmetlerinin özelleştirilmesini öngören kararnameyi iptal etti. Mahkeme, ayrıca yürütmeyi durdurma kararı da aldı

Anayasa Mahkemesi, PTT'nin telekomünikasyon hizmetlerinin özelleştirilmesini öngören kararnameyi oy çokluğu ile iptal etti ve tarihinde ilk kez, yürütmeyi durdurma kararı verdi. Başbakan Tansu Çiller'in Devlet Bakanlığı döneminde davet ettiği uluslararası danışman firmalar, PTT'de yaptıkları inceleme sonucu, Tye 15-20 milyar dolar değer biçmişlerdi. PTT'nin Tsinini ayırıp, Türk Telekom A.Ş.'yi kuran Hükümet, bu şirketin hisselerinin yüzde 10-15'ini yurtdışı ve yurtdışı piyasalarda satmayı planlıyordu. Tnin satışından gelmesi beklenen gelir ise, 15-20 trilyon olarak hesaplanmıştı.

İLK KEZ YÜRÜTMİYİ DURDURUYOR

SHP Ankara Milletvekili Mümtaz Soysal ve 92 milletvekilinin, PTT'nin Tsinin özelleştirilmesine ilişkin 509 sayılı KHK'nin iptali istemiyle açtığı davayı, karara bağlayan Anayasa Mahkemesi, iptal kararıyla birlikte, uygulamadan doğacak zararları önlemek amacıyla, tarihinde ilk kez "yürütmeyi durdurma kararı" aldı.

Mahkeme'nin son oturumunda, karar uzun süre tartışıldı. Üyelerin çoğunluğu, söz konusu KHK'nin hukuksal dayanağını oluşturan 3911 sayılı Yetki Yasası'nın ve buna bağlı olarak çıkarılan 8 KHK'nin daha önce iptal edildiğine dikkat çekerek, PTT'nin Tsinin özelleştirilmesiyle ilgili KHK'nin de bu kapsamda değerlendirilmesi görüşünde birleştiler.

Mahkeme'den daha sonra, oy çokluğu ile alındığı belirtilen kararla ilgili şu açıklama yapıldı: "20 Ağustos 1993 günü 509 sayılı Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin Kurulması Hakkında KHK'nin iptaline yönelik istem görüşülerek, oy çokluğu ile iptali yönünde karar alındı. Karar yürürlüğe girinceye kadar, uygulamadan doğacak giderilmesi güç ve olanaksız durumları önlemek için KHK'nin yürürlüğü-

nün durdurulmasına oy çokluğu ile karar verildi."

Anayasa Mahkemesi yetkilileri, gerekçeli kararın, en kısa zamanda Resmi Gazeteye gönderileceğini belirttiler. PTT'nin Tsinin satış konusunda daha önce rapor hazırlayarak Anayasa Mahkemesi heyetine sunulan Raportör Bülent Serim de, KHK'nin iptali edilmesi yönünde görüş belirtmişti. Söz konusu kararnamenin Anayasa'nın 91'inci maddesine aykırı olduğunu savunan Serim, kararnamenin amacı ilkesi ve çerçevesi bulunmadığı görüşünü bildirmişti.

BAKAN: YOLA DEVAM

Ulaştırma Bakanı Mehmet Köstepen, kararla ilgili olarak, Hükümet'in özelleştirmeye büyük önem verdiğini belirterek, şöyle dedi: "Sayın Başbakan'ın dönüşünü bekliyoruz. Ancak, bugüne kadar yapılan yapılmış. Karar, Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin tüzel kişiliğini ortadan kaldırmıyor, sadece işlem yapma yetkisini önlüyor. Yeni Yetki Yasası için, T karararnamesinin akıbetini bekliyoruz. Anayasa Mahkemesi'nin gerekçeli kararının yayımlanmasından sonra, eksiklerimizi giderir, yolumuza devam ederiz."

SOYSAL: SATIŞ DURDU

Kararnamenin iptali başvurusuna öncülük eden SHP'li Mümtaz Soysal, Anayasa Mahkemesi'nin kararından sonra yaptığı açıklamada şöyle dedi: "Anayasa Mahkemesi, bu kararnamayı iptal ediyor, hem de kararnamenin yazılışına kadar işlem yapılmasını durduruyor. Hükümet, (kararname iptal edildi ama, biz şirketi kurduk) deyip, ondan sonra satış yapabilecekti. Bu durumda, iptal kararının bir anlamı olmayacaktı. Anayasa Mahkemesi, şimdiye kadar yürütmeyi durdurma kararı vermedi ama, burada trilyonlar söz konusu idi. Bu satış durduracak karar çıktı."

TÜRK-İŞ, DISK, HAK-İŞ ve Demokratik Örgütlerin

Özelleştirme Taşeronlaştırma ortak toplantısı

TÜRK-İŞ, Disk, Hak-İş, meslek örgütleri ve demokratik kitle örgütleri temsilcilerinin "Özelleştirme, taşeronlaştırma, işten atılmalar karşı kampanya" konulu ortak toplantısı, 23 Ekim'de TÜRK-İŞ Genel merkezinde yapıldı.

Toplantıyı bir konuşma ile açan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Merat, özelleştirmenin büyük bir gizlilik ve çalışanlar aleyhine sürdürüldüğünü, taşeronlaştırmanın da sendikasıylaştırmayı hedeflediğini belirtti.

Bir gün süren toplantıdan sonra yapılan ortak açıklamada şu görüşlere yer verildi:

"Türkiye son derece ciddi ekonomik, toplumsal ve siyasal sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunların ana kaynağı, ülkemizin demokratikleşme sürecinde hala çok gerilerde kalması ve 12 Eylül kalıplarının tüm vadede rağmen temizlenmemiş bulunmasıdır. Bizler, her yerde, herkese ve hemen demokrasi istiyoruz. Sorunların, parlamenter demokrasi içinde çözülmesini talep ediyoruz. Sıkıyönetimin hiçbir sorunu çözmediğini bile, sorunlar karşısında sıkıyönetim ilanına karşı çıkıyor, sorunların hukuk devleti işleyişi içinde çözülmesini talep ediyoruz.

Demokratik parlamenter rejimin ortadan kaldırılması için terör ve failli meçhul cinayetlerin gerekçe olarak kullanılmasına karşı çıkarak sorunların çoğulu demokratik işleyiş içinde tartışılarak çözülmesini istiyoruz.

Bu genel çerçevede içinde, ekonomik güç odaklarının tüm halkımıza ve işçi sınıfımıza yönelik saldırısını da protesto ediyor, tüm çalışanları, haklı ve meşru talepler etrafında birlikte davranmasını talep ediyoruz.

Bu sorunların başında, özelleştirme, taşeronlaştırma ve işten çıkarılmalar gelmektedir. Sermaye çevrelerinin hedefi, sendikasıylaştırma yoluyla işçiler üzerindeki baskı ve sömürüyü daha da yoğunlaştırmaktır. Uluslararası tekeli sermayenin ve onun sözcüsü ve beyni Uluslararası Para Fonu'nun talimatları doğrultusunda uygulanan özelleştirme, yalnızca işçi sınıfına değil, tüm çalışanlara ve ülkemize zarar vermektedir.

Türkiye'de ücretli çalışanların örgütü kesimlerinin hemen hemen tümünü temsil eden bizler, daha huzurlu bir toplum ve daha demokratik bir Türkiye yaratılmasında birlikte, davranmamın zorunluluğunu bile, Hükümeti uyandırıyor ve halkımızı kendi çıkarları için bizleri desteklemeye çağırıyoruz."

Özelleştirmede sıra madenlere mi geldi?

Madencilik kesimimiz için gerekli olan, özelleştirme değil, ülkemizin dünya ortalamasının altında olan maden üretimi yoğunluğunu arttıracak tutarlı bir madencilik politikasını oluşturup uygulanmasını sağlamaktır.

Bir süre önce, aynı bir tüzel kişilik kazanması bile tam olarak gerçekleşmeden, Etibank'ın bankacılık bölümüne kadrosu olmayan bir genel müdür atandı. Bu görülmemiş aceleciliğin amacı belli. Önce bankacılık bölümü, sonra da madencilik, metalurji ve kimya bölümleri özelleştirilecek. Bankacılık bölümü için ileri sürülen gerekçe, öteki kamu bankaları için yinelenenlerle aynı. Madencilik bölümü için ise "Devletin madencilik sektöründe başarılı olamadığı" gibi uydurma bir gerekçeye dayanılıyor. Bu gerekçenin ne denli uydurma olduğunu gösterir bazı örnekler verelim:

Bugüne kadar tek bir özel sektör kuruluşu, bakır cevherinin çıkarılmasını, konsantre edilmesini ve blister bakır haline dönüştürülmesini sağlayacak bütünleşik bir tesis kurmamıştır. Bu tür tesislerin hepsi Etibank'a aittir. Bir yabancı kredi kullanımı için anonim şirket biçiminde yapılandırılan Karadeniz Bakır İşletmeleri'nin %99.91 payı Etibank'a aittir. Boksitten alümina ve daha sonra alüminyum, kromitten konsantre ve ardından ferrokrom; bor cevherinden borik asit, sodyum perborat ve boraks üreten bellibaşlı katma değer sağlayıcı tesisler yine Etibankındır. Yatakları yok edersesine ilkel yöntemlerle üretim yapmış olan hiçbir özel sektör kömür madeninde, TKİ ve TTK'nın madenlerinde bulunan kömür yıkama tesisleri kurulmamıştır. Karadeniz Bakır İşletmeleri gibi anonim şirket olarak kurulan Çinko Kurşun Metal İşletmesi'nde, Etibank'ın payı %98'dir.

Özel sektör madenlerinden elde edilen karların bir bölümü ile

şirket bünyesinde maden aramaları için yeterli fonlar oluşturulacak, bir bölümü de yatırımlara ayrılacak yerde bu karlar gemi alımı, otel yapımı vb. gibi madencilik dışındaki girişim alanlarına kaydırılmış, geniş çaplı ve bilimsel yöntemlerle yapılan araştırmalar, MTA Enstitüsü tarafından yürütülmüştür.

Demir-çelik endüstrimizin gereksinimi olan koklaşabilir taşkömürünün bir bölümünü sağlayan Zonguldak taşkömürü havzasının kapatılmasını öneren işadamları da vardır. İthal edilecek kömürden alacakları komisyonları hayaliyle iştahı kabardığı anlaşılan bu işadamlardan, kökeninden gelen kompleksi yenemeyecek yurtseverlik nutukları çeken biri, kömür çıkarmak yerine balık üretmek gibi ipe sapa gelmez önerilerde bulunabilmektedir. Taşkömürü havzamıza çok uzak sayılmayacak bir geçmişte bugünkünün iki katı kömür çıkarılabilmiş ve az da olsa kar sağlanabilmişse havzadaki sorunun, işletmenin kamuya ait olmasından başka nedenleri olduğu açık değil midir? Öyleyse neden iyileştirme değil, kapatma? Ocakları kapatmanın doğuracağı sorunları bir an için unutsak bile, yarın gereksinin duyduğumuzda üretim için gerekli işgücünü nasıl örgütleyebiliriz?

Dış pazarlarda rekabet edebilme konusuna gelince: Yıllardır dışsatım yapan, dışa açılmayı yıllar önce başarmış olan, yılda 300 milyon dolardan fazla dışsatımı gerçekleştirebilen bir madencilik kuruluşunu, bu konuda yetersiz bulmak hangi gerekçeye dayanabilir?

Zaman zaman elektronik ve basılı kitle iletişim araçlarına (medyaya) yansıtılan KİT zararları konusu da, nedenleri gözardı edilerek abartılmaktadır. Hiçbir tesis ilelebet yaşayacağı varsayımı ile kurulmaz. Madencilik kesimi de bu kurala istisna teşkil etmez. Örneğin bir izabe tesisinin yenilenmesi için gerekli yatırımların yapılmasına izin verilmezse, tesisin veriminin düşmesi, üretim maliyetinin artması ve sonunda kapatılması kaçınılmaz olur. Öte yandan hükümet, bir KİT'i özel sektör kuruluşlarına maliyetinin altında fiyatlarla "ara malı" satmaya zorlar ve bu "ara malı"ndan elde edilen nihai ürün yine KİTlere ve doğal olarak pazar koşullarına uygun karlı fiyatlarla satılırsa o KİT'i zarar ediyor diye suçlayabilir misiniz?

Ayrıca, zarardan söz ederken tüzel kişiliğe sahip çeşitli müesseseleri olan bir kamu madencilik kuruluşunun kurumlar vergisi, devlet hakkı, madencilik fonu vb. gibi ödemeleriyle o kuruluştaki çalışan işçi ve memurların ödediği vergiler de gözardı edilmemelidir. Sermaye yetersizliği nedeniyle katılanlar faiz ve komisyon ödemelerinin, kuruluşların finansman sorununu ne denli ağırlaştırdığı ve kimi zaman zararın tek nedenini oluşturduğu da unutulmamalıdır.

Gelgelelim Dünya Bankası'nın özelleştirme önerilerine:

Önce raporda dünyadaki madencilik kuruluşlarının hemen hepsinin bankalarla olan organik bağı belirtilmektedir. Ardından bankaların desteğindeki oligopol biçimde yapılmış dev madencilik kuruluşlarının az gelişmiş ülkelerde oynadığı (sırasında dışsatım yapılmasını engellemeye kadar varan) oyunlardan örnekler verilmektedir. Ayrıca tükenmekte olan madenlerle ilgili geniş bilgi vardır. Modern endüstrinin geniş ölçüde mineral girdilere dayandığı, madenlerin yenilenmesi olanağı bulunmayan doğal kaynaklar olduğu, madencilik kuruluşu / banka bütünlüğünün yıllarca deneyinine dayalı vazgeçilmezliği, ülkemizin madencilik üretiminde en çok katma değeri sağlayacak bir konuma gelmesi zorunluluğu gibi hususları hesaba katmadan madencilik kuruluşlarımızı özelleştirmek, bu kuruluşları ve onların sahip olduğu, yenilenmesi, yerine konulması mümkün olmayan doğal kaynaklarımızı yabancılara teslim etmek demektir.

Bir KİT'in tamamlanamayan özelleştirme serüveni

Bu yazıda, neo-liberal politikalarla birlikte, birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de siyasi iktidarlarca, ekonomide her derdin devası bir reçete olarak sunulan özelleştirme konusunda, yaklaşık bir buçuk yıldır, hisseleri özelleştirilmek, ya da daha doğrusu satılmak için, Kamu Ortaklığı İdaresinde bekletilen ve tam bir özelleştirme krizinin yaşandığı KÜMAŞ'ın bu aşamaya gelinceye kadar yaşadığı serüven ve bugün içinde bulunduğu durum anlatılacaktır. KÜMAŞ'ın özelleştirilmesi sürecine gelinceye kadar ve özelleştirme sürecinde yaşananların özelleştirme yanlılarıncı, KİTlerin özelleştirilmesi için öne sürülen gerekçelerin, geçerliliğinin bir somut örnek olay bazında değerlendirilmesini sağlayacağı inanındayız.

Kütahya Manyezit İşletmeleri A.Ş. (KÜMAŞ) hemen hemen, Dünyanın en kaliteli manyezit cevherlerinin bulunduğu Kütahya'da kurulu, hisseleri belirttiğimiz gibi KOL'de satılmak üzere birbuçuk yıldır bekletilen bir kamu işletmesi. KÜMAŞ, Kütahya ve çevresindeki manyezit cevherlerini işleyerek, özellikle, Demir-Çelik ve metalürji gibi, yüksek fırın fabrikalarının ihtiyacı olan refrakter tuğlaların (yüksek ısıya dayanıklı tuğla) yapımında temel madde olan sinter manyezit ve 1990 yılından beri de refrakter tuğla üretmektedir.

KÜMAŞ, 1974 yılında, çok ortaklı bir anonim şirket olarak kuruldu. 1983 yılına kadar bir özel sektör işletmesi olarak, başarılı bir işletme grafiği çizdi. 1983 yılında, 500 büyük firma içinde ihracat sıralamasında 11. sırada yer alma başarısını gösterdi. 1983 yılında, KÜMAŞ'ın hissedarlarından ETİBANK, işletmenin hisselerinin yüzde 99'unu alarak, KÜMAŞ'ı bir kamu işletmesi haline getirmiş oldu. KÜMAŞ, kamu işletmesine dönüşükten sonra da verimli ve karlı bir işletme olma özelliğini sürdürdü. Üretim kapasitesini artırarak, 72.000 ton/yıl'dan, 144.000 ton/yıl'a çıkardı.

1985 yılına kadar, sadece, ürettiği yan mamül sinter manyeziti pazarlayan KÜMAŞ, sinter manyeziti, tam mamul olarakta pazarlayabilmek için, yani, refrakter tuğlayı da kendisi üretip pazarlayabilmek için, refrakter tuğla üretim tesislerinin yapımına başladı. KÜMAŞ, bu tesisler için gerekli finansmanı, İslam Bankası başta olmak üzere bazı bankalardan aldığı kredilerle karşıladı. 1988 yılında tamamlanan, ek tesislerle,

KÜMAŞ, Dünya standartlarında refrakter tuğla üretimine geçti. Böylece, sinter manyeziti iç ve dış pazarda hem yan mamul, hem de tam mamul olarak pazarlamaya başladı.

Yeni yatırımlarla, üretim kapasitesi ve çeşitliliğini artıran KÜMAŞ, 1990 yılına kadar, hiç bir mali sıkıntı yaşamamıştır. Ne varki, 1990 yılından itibaren, 1985 yılında Refrakter Tuğla tesisleri kurmak için aldığı kredilerin yüksek faiz ödemeleri, KÜMAŞ'ı, mali sıkıntı içine sokmaya başlamıştır. 1990 yılında 4 milyar olan faiz borcu, 1991 yılında 97 milyar, 1992 yılında 280 milyara ulaşmış. KÜMAŞ, her yıl faiz batağının içine biraz daha fazla girmeye başlamıştır. Halbuki, KÜMAŞ'ın 1991 yılında 14 milyar, 1992 yılının sadece ilk altı ayında, 27 milyar TL. işletme kârı vardır.

Kısaca, 1990 yılından itibaren KÜMAŞ, işletme olarak karlı ve verimli bir kuruluş olma özelliğini sürdürmüştür. Ama, yeni yatırımlar için aldığı kredi faizleri yüzünden mali sıkıntı içine girmiş, işletme karlılığında bu faizler yüzünden gölgelenmiş, karsız ve verimsiz bir kuruluş gibi, görünmeye başlamıştır. Yani, tam da özelleştirme yanlılarının istediği bir görüntü vermeye başlamıştır. Halbuki, karlı ve verimli olduğu dönemlerde, finansmanını emen Devlet, özel sektör işletmelerinden bile, yeri geldiği zaman esirgemediği, kurtarma desteğini, KÜMAŞ'ın faiz girdiğinden çıkması için vermemiştir.

KURTULUŞ ÖZELLEŞTİRMEDE...

Faiz borçları yüzünden zarar eden bir kuruluş gibi görülen KÜMAŞ'a hiçbir mali destek öngörmeyen hükümet KÜMAŞ'ı kurtarmak için çözümü bulmuştur: ÖZELLEŞTİRME...

Bu doğrultuda KÜMAŞ'ın hisseleri, 20 Mayıs 1992 tarihinde Kamu Ortaklığı İdaresine devredilmiştir. KÜMAŞ'a kısa sürede birkaç müşteri de çıkmıştır. Hem de ne müşteriler... Her ne hikmetse, zarar ediyor denilen kuruluşa, manyezit konusunda uluslararası pazarda tekel konumunda olan bir firma bile müşteri çıkmıştır. Neden KÜMAŞ'a böyle bir firma talip oldu diye araştırdığımızda, ortaya çıkan, manyezit alanında, bu firmasının uluslararası piyasada dişe dokunur tek rakibinin Hükümetin "ARTIK

KAMBUR" olarak nitelediği KÜMAŞ'ın olması olduğunu gördük. Kısaca bu firma, çok akıllıca bir iş yaparak, KÜMAŞ'a talip olmuş, böylece, Uluslararası piyasada tekel konumunu güvence altına almak istemişti. Sendika olarak KÜMAŞ'ın özelleştirilmesi konusundaki bu gerçekleri içeren bir raporu hazırlayarak dönemin Hükümetine ilettik ama bir sonuç alamadık... İstedikimiz KÜMAŞ'ın hisselerinin yüzde 50'sinden fazlasının satılmaması, Türkiye'nin manyezit alanındaki, bu avantajını uluslararası bir tekele devretmemesiydi. Sonuç alamadık. Bu tekel, kazanılmış tüm işçi haklarına sendikal haklara, saygı göstereceğini, hatta, işletmeyi içinde bulunduğu bataktan kurtaracağını ve karlı hale getireceği için, işçinin ekonomik haklarını sendikal örgütüllüğü altında daha fazla ekonomik kazanım elde etmesi için gerekli ortamı sağlayacağını ileri sürüyordu. Böylece, bu firma, İşyerinde örgütlü ve özelleştirmenin ortaya çıkaracağı sıkıncılar konusunda Hükümeti uyaran sendikaya da şirin gözükmeyi ihmal etmiyordu... Diğer müşteri firmalar da, Türkiye'de manyezit alanında tek bir işletme niteliğindeki KÜMAŞ'ı alarak, Ülke içinde bari tekel olmak istiyorlardı...

Karlı, verimli KÜMAŞ'ı önce, faiz batağına sürükleyen ve hiçbir destekte bulunmayan ve ardından, artık bize gereksiz diyerek görücüye çıkaran ve müşteri de bulan Hükümet her ne hikmetse, özelleştirilmesi konusunda somut adımları atmadı. ÇİTOSAN'a bağlı olarak çalışan işletme, gün ve gün mali olarak daha olumsuzla gitmeye başladı. Çünkü, işletmenin geleceği konusunda bir belirsizlik vardı... Hükümet özelleştirecek zaten diye ilgilenmiyor, işletmenin yönetimi, yine bu nedenle, sorumlu davranmıyordu. Kısaca işletme ne özelleştirilmiş, ne de hisseleri KOL'den geri alınmış... Bir belirsizlik içinde kaderine terk edilmişti... Sanırız, Hükümet, KÜMAŞ'ı biraz daha batırarak, iyice kambur gibi gösterip, "ne olursa olsun bu durumundan özelleştirilmesi bile iyidir" anlayışını yerleştirmek istiyor...

1993'ün sonlarına geldiğimiz bu günlerde de KÜMAŞ'taki bu belirsizlik sürmekte, işletme her geçen gün mali açıdan olumsuzluğa doğru gitmektedir. Ne Hükümetin, ne de KOL'nin niyeti anlaşılmış değildir. Herhalde işletmenin bu belirsizlik içinde iyice batmasını bekliyorlar.

KÜMAŞ'ın bu durumu belkide hükümetin hiç umurunda olmayabilir. Ama, bu işletmede 450 işçi çalışıyor ve huzursuz... Geleceklerinin belirsizliğinden huzursuz... İşletmede tüm yönetim kademeleri huzursuz... Çünkü, birbuçuk yıldır bir bekleme içerisinde...

KÜMAŞ'ta işçi, sendika ve yönetim, KÜMAŞ'ın, bu belirsizlikten kurtarılmasını istiyor... Bu serüveninin artık sonucunun yazılmasını istiyor.

(Türkiye Maden İşçileri Sendikası'ndan)

TÜRK-İS • EKİM 1993

Çocukların çalıştırılmasına son verilsin

Türkiyenin de içinde bulunduğu 6 ülkede uluslararası bir program uygulaması başlıyor

Günümüzde giderek büyüyen bir tehlike, toplumumuzun geleceği olan çocukların çalışma hayatına çekilmesidir.

Birçok çocuk, yoksullaşan ailelerin geçimine katkıda bulunabilmek amacıyla, okuldan ayrılarak, birçoğu tehlikeli işlerde çalışmaya başlamaktadır.

Çocukların çalıştırılması son yıllarda hızla artmaktadır.

Bu kötü gelişme karşısında, Uluslararası Çalışma Örgütü önemli bir proje başlattı. **Çocukların Çalıştırılmasının Sona Erdirilmesi Konusunda Uluslararası Program** isimli bu program, öncelikle, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 6 ülkede uygulamaya başladı.

Bu Programa göre Türkiye, Brezilya, Hindistan, Endonezya, Kenya ve Tayland'da öncelikle en tehlikeli işlerde çocukların

çalıştırılmasının önlenmesi için işçi ve işveren örgütleriyle ve hükümetlerle işbirliği yapılıyor.

Türkiye'de TÜRK-İŞ ile Uluslararası Çalışma Örgütü arasında imzalanan anlaşma 1 Kasım 1993 tarihinde yürürlüğe girdi. Bu anlaşmaya göre, TÜRK-İŞ, kamuoyunu ve sendikaları çocukların çalıştırılmasının zararları konusunda bilgilendirecek ve bilinçlendirecek, bu konudaki mevzuatın uygulanmasını sağlamak amacıyla çeşitli girişimlerde bulunacak.

Çocukların Çalıştırılmasının Sona Erdirilmesi Konusunda Uluslararası Program çerçevesinde, Tayland'ın başkenti Bangkok'ta 27 Eylül - 1 Ekim 1993 tarihlerinde bir toplantı yapıldı.

Toplantıya Uluslararası Çal-

ışma Bürosu'ndan uzmanlar ile, Türkiye, Pakistan, Hindistan, Tayland, Hong Kong, Filipinler, Endonezya, Bangladeş ve Kenya'dan işçi ve işveren temsilcileri ile iş müfettişleri katıldı.

Toplantıda, tüm ülkelerde çocukların çalıştırılmasının giderek yaygınlaştığı ve bu durumun, Uluslararası Para Fonu tarafından uygulattırılan istikrar ve yapısal uyum programları ile bağlantılı olduğuna dikkat çekildi.

İşsizlik arttıkça ve aileler yoksullaştıkça, çocukların okuldan ayrıldıkları ve çok erken yaşta çalışma hayatına atılmak zorunda kaldıkları belirtildi.

Bu konu ile bağlantılı olarak da, sosyal devlet anlayışının terkedilmesinin ve eğitimin özelleştirilmesinin, çocukların çalışmaya zorlanmalarında etkili olduğuna değinildi.

Çocukların çocukluklarını yaşamadan çalışma hayatına atılmalarının ülkelerin gelecekleri açısından büyük sakıncalar içerdiğinin belirtildiği toplantıda, yalnız başına işyeri denetimlerinin bu sorunun çözülmesini sağlayamayacağı, kamuoyunun bu konuda bilinçlendirilmesinin ve bilgilendirilmesinin zorunlu olduğuna işaret edildi.

Toplantıya katılan ülke temsilcilerinin en çok üzerinde durulan konulardan biri de, özellikle bazı Güney-Doğu Asya ülkelerinde çocuk fuhuşunun son yıllarda hızla yayılmış olması ve bazı hükümetlerin, turist getireceği umuduyla, bu insanlık dışı uygulamaya karşı gereken duyarlılığı göstermedikleri gerçeği idi.

Toplantıya katılanlar, çocukların çalıştırılmasının tümüyle engellenmesi hedefini gözardı etmeden, öncelikle en tehlikeli işlerde çocukların çalışmaları engellemenin konusunda öncelik verilmesi gerektiği üzerinde anlaştılar.

TÜRK-İŞ, Kasım ayından itibaren, Türkiye'de çocukların yasadışı bir biçimde çalıştırılmasının engellenmesi konusunda Uluslararası Çalışma Örgütü ile imzaladığı sözleşme uyarınca çeşitli faaliyetlerde ve girişimlerde bulunmaya başlayacak.

İzmir, Manisa ve Samsun'da eğitim seminerleri yapıldı

TÜRK-İŞ ile Çevre Bakanlığı'nın ortaklaşa düzenlediği "Çevre ve İşçi Sağlığı, İş Güvenliği" semineri Türk Metal Sendikası İzmir Şubesi Eğitim salonunda yapıldı. Üç gün süren seminerde "Özelleştirmenin çalışma ortamında etkileri" konusu da programa alındı.

Seminerin açılışına yaklaşık 350 civarında işçi, temsilci ve şube başkanı katılırken semineri izleyen 250 kişinin işçi sağlığı kuruluna üye sendika temsilcilerinin olduğu açıklandı.

Türk Metal sendikası İzmir Şubesi eğitim salonunda başlayan seminerin açılış konuşmaları TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, TÜRK-İŞ 3. Bölge temsilcisi Mustafa Kundakçı, TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç ve İzmir Valisi Kutlu Aktaş tarafından yapıldı.

Açılıştaki ilk konuşmayı yapan TÜRK-İŞ 3. Bölge Temsilcisi Mustafa Kundakçı işçi sağlığına doktorların gereken önemi vermediğini söyleyerek "Tabip Odası önderliğinde doktorlar eylemler yapacaklar Buna itirazımız yok. Ancak doktorlar hastaları uzaktan muayene etmekten vaz geçmelidir." dedi.

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç yaptığı konuşmada "İzmir'de 27 bin işçi var. 33 bin iş yeri var. Kamuda 43 bin, özel sektörde 284 bin işçi var. Bunların sadece 151 bini sendikalı." dedi. Kılıç konuşmasında özelleştirme, taşeronlaştırma ve sendikasızlaştırmayla işyeri koşullarının gittikçe sağlıklı bir hal almadığını belirtti.

Türkiye'de günde 5 işçinin işyerinde öldüğünü 10 işçinin de sakat kaldığını söyleyen Kılıç kanun ve tüzüklerin yeniden yapılması gerektiğini işverenin bu konuda sorumsuz olduğunu ve devletin de

Manisa'da yapılan Çevre ve İşçi Sağlığı Seminerine katılan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral ve Çevre Bakanı Rıza Akçalı ile diğer konuklar...

Samsun seminerine katılan kursiyerler, TÜRK-İŞ Eğitim Merkezi önünde toplu halde

denetiminin yetersiz ve eksik olduğunu söyledi.

İzmir'de başlayan seminerin açılışında konuşan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral Başbakan Tansu Çiller'in ABD'den kemerleri sıkın sinyali verdiğini söyleyerek şöyle konuştu "Başbakan acı reçeteyle ABD'den geliyor. Köroğlu misali kemerleri sıkın diyor. Biz kemerleri hiç gevşetemedik ki. İşçi ve memurun kaderi tanıyıcı kaldı. Gecekondu kirası 1.5 milyon. 4 kişilik ailenin masrafı 2 milyon. Elektrik, su, ulaşım, sağlık gibi masraflarla rakam 5.5 milyon liraya çıkıyor. Hala insanlar asgari ücretle çalışıyorlar. İşçi ve memur kemerlerini hiç gevşetemedi." dedi.

Meral "Çiller'in TÜRK-İŞ'i halka şikayet" konuşmasını hatırlatarak "özelleştirmeye işsizlere iş verece-

ğim dedi. Köylü ve esnafa kredi vereceğim dedi. Emeklileri iyileştireceğim dedi. Bütün bunları yaparken de TÜRK-İŞ'i önünde engel gördü." dedi. Planların değiştiğini söyleyen Meral, "Özelleştirmeyi adeta talanda mal kaçıyormuş gibi" yaptıklarını söyledi.

Şimdilerde sıkıyönetim söylentilerinin dolaştığını söyleyen Meral başkaların hiç bir zaman sorunlara çözüm getiremeyeceğini ifade etti. SSK'nın çıkmazda olduğunu devletin SSK'nın arsalarını sattığını söyleyen Meral "Önümüzdeki dönem bunlara karşı tavır koyacağız" dedi.

İzmir Valisi Kutlu Aktaş da seminer açılışında bir konuşma yaparak işçi ve memurların dayanışmasından mutluluk duyduklarını söyleyerek şöyle konuştu "İzmir'de bir meslek hastalıkları hastanesi

yapıyoruz. Bozyaka'da yapılacak SSK hastanesi bünyesinde yapılacak olan hastanenin tıbbi malzemeleri Sağlık Bakanlığı fonundan alınan 2,5 milyar lira ile karşılanacak." dedi.

Aktaş Kemalpaşa organize sanayi bölgesinde çalışan işçileri konut sahibi yapmak için Sütçüler Köyü yakınlarındaki 3 bin dönümlük arazi üzerinde düşük faizle toplu konut yapacaklarını açıkladı.

Seminerde, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Nazmi Bilir "Mesleki riskler ve korunma", 9 Eylül Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Fevzi Demir "İş güvenliği mevzuatı ve yükümlülükler" Sosyal Güvenlik Uzmanı Erol Özbakır "SSK mevzuatı açısından iş kazaları ve meslek hastalıkları uygulamaları", SSK Aile Planlaması proje uzmanı Süleyman Atasoy "Aile sağlığı eğitimi", Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Eyüp Bedir "Özelleştirme nin çalışma ortamına etkileri", Çevre Bakanlığı temsilcisinin "Çevre ve İnsan" ile TÜRK-İŞ İSG uzmanı Sabahattin Dertli "İşyeri sağlık hizmetlerinde İSG kurallarının önemi ve uygulama" konularında geniş açıklamalarda bulundular ve daha sonra kursiyerlere sertifikaları verildi.

MANİSA SEMİNERİ

TÜRK-İŞ ile Çevre Bakanlığının düzenlediği "Çevre ve İşçi Sağlığı İş Güvenliği" seminerinin ikincisi 20-22 Ekim tarihlerinde Manisa'da yapıldı.

Çok sayıda kursiyerin ve davetlenin hazır bulunduğu seminer, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral ile Çevre Bakanı Rıza Akçalı'nın konuşmaları ile açıldı. Daha sonra, TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç ile TÜRK-İŞ İl Temsilcisi Belediye-İŞ Şube Başkanı Nihat Olca birer konuşma yaptılar.

Seminerin ilk tebliğini Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Nazmi Bilir "Mesleki riskler ve korunma" konusunda verdi. Daha sonra "Özelleştirme nin çalışma ortamına etkileri"ni Gazi Üniversitesi Öğretim Üyelerinden Doç. Dr. Eyüp Bedir anlattı. Sosyal Güvenlik Uzmanı Erol Özbakır "SSK mevzuatı açısından iş kazaları ve meslek hastalıkları", Çevre Bakanlığı temsilcisi de "Çevre ve İnsan" konularına değindiler.

Seminerin son günü, TÜRK-İŞ İSG Uzmanı Sabahattin Dertli "İşyeri sağlık hizmetleri ve İSG kurallarının önemi" SSK Aile Planlaması Uzmanı Süleyman Atasoy "Aile sağlığı

eğitim", Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Eyüp Bedir de "Özelleştirme" konularında geniş bilgi verdiler.

SAMSUN SEMİNERİ

TÜRK-İŞ'in üye kuruluşlarımız yöneticilerine yönelik olarak düzenlenen "Sendikacılık ve Liderlik Eğitimi" semineri 4-8 Ekim 1993 tarihleri arasında TÜRK-İŞ Samsun Eğitim merkezinde yapıldı.

Üye kuruluşlarımızı temsilen 48 şube yöneticisinin iştirak ettiği seminerin açılışında konuşan TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç

şunları söyledi: "Türk işçi hareketi en zor dönemini yaşıyor. Sorunlarımız çoktur. Özelleştirme, taşeronlaştırma ve sendikasılaştırma ciddi boyutlara gelmiştir. Milli gelirden aldığımız pay hızla gerilemektedir. 1979'da % 32 iken şu anda % 20 lere düşmüştür. Buna karşılık işverenlerin, sermayenin payı % 60 lardan % 80 lere çıkmıştır. Ancak bunlar aşılabacaktır. Türk İşçi Hareketinin tek ve güvenilir temsilcisi TÜRK-İŞ görevi gereği bunları aşacaktır".

Çalışma hayatımız ve toplumsal sorunlarla ilgili konuların ilgili uzmanlarca işlenip seminere katılan kursiyerlerce değerlendirilmesinin yapıldığı seminer sertifika töreni ile tamamlandı.

Kadın komisyonları eğitim seminerine katılan kursiyerler toplu halde...

Kadın Komisyonları eğitim semineri yapıldı

TÜRK-İŞ Kadın Komisyonları Üyeleri Eğitim Semineri 25-26 Ekim tarihlerinde Ankara'da TÜRK-İŞ toplantı salonunda yapıldı.

Semineri bir konuşma ile açan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, kadın işçilerin, çalışma hayatındaki önemini vurguladı, sendikaların bu konuda daha duyarlı hareket etmelerini önerdi.

Seminerde ilk tebliği Ankara Üniversitesi öğretim görevlisi Yrd. Doç. Dr. Serpil Uşur "Çalışma Yaşamında Kadın Sorunları" konusunda verdi. Daha son-

ra aynı konu üzerinde, Orta-Doğu Teknik Üniversitesi öğretim görevlisi Doç. Dr. Yıldız Ecevit görüşlerini açıkladı.

"Sendikal örgütlenme ve kadın işçiler" konusunda ise Ankara Üniversitesi SBF. öğretim görevlisi Yard. Doç. Dr. Gülay Tokgöz tebliğ verdi.

Seminer son gün öğleden sonra, grup çalışması şeklinde yapıldı. Bu çalışmaya, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Eser Köker, TÜRK-İŞ Kadın İşçiler Bürosu Müdürü Seyhan Erdoğan katıldı.

EKİM'93 GIDA HARCAMASI...

- Ekim'93 de gıda harcaması yüzde 4.5 oranında arttı
- Yüzde 4.5'lik fiyat artışının aile bütçesine getirdiği ek yük 113.000.- Lira

- Dört kişilik ailenin Ekim'93 gıda harcaması tutarı 2.638.000.- Lira
- Temel maddelerde zam beklentisi ve mevsim değişikliği iyimser olmayı engelliyor

Aile bütçesinin önemli bir harcama grubunu oluşturan gıda harcaması, süregelen fiyat artışları nedeniyle aile bütçesini aşındırmaya devam ediyor. Günlük yaşamın ayrılmaz bir parçasını oluşturmaya devam eden fiyat artışları ile dört kişilik bir ailenin asgari düzeydeki aylık gıda harcaması tutarı Ekim'93 de 2.638.000.- liraya yükseldi.

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMA MERKEZİ tarafından her ay yapılan çalışmanın sonuçları; bir aylık gıda harcaması tutarındaki artışın, önceki aya göre yüzde 4.5 olduğunu ve bu nedenle Ekim'93 ayında 113.000.- liralık bir ek harcama zorunluluğunun ortaya çıktığını göstermektedir.

Yapılan piyasa belirlemelerine göre, geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi eylül ayından itibaren hızlı bir yükselme trendine giren gıda maddesi fiyatları bu ayda aynı eğilimini devam ettirerek, iki aylık dönemde yüzde 10 düzeyinde arttı. Böylece bilimsel veriler esas alınarak, farklı yaş grupları itibarıyla oluşturulan gıda harcama kalıbına göre dört kişilik ailenin yeterli, sağlıklı ve dengeli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı tablodan da görüleceği üzere yılbaşına göre yüzde 46.7, son oniki ay itibarıyla de yüzde

60.7 düzeyinde artış gösterdi.

Ekim ayında meydana gelen yüzde 4.5'lik artış gıda harcama kalıbında farklı ağırlıkları olması nedeniyle yansımaları da farklı olarak B.peynirde yüzde 6.7, Et'te yüzde 5.6, Toz şeker yüzde 14, Meyva'da yüzde 10'luk fiyat artışlarından kaynaklandı.

Öte yandan, yapılan piyasa belirlemeleri Ekim'93 ayındaki gerçekleştirmelerin bir önceki yıl Ekim ayına göre düşüş gösterdiğini de ortaya koymaktadır. Aşağıda görüleceği gibi Ekim'92 de aylık artış yüzde 6.0 olurken, 1993 Ekim ayında bu artış yüzde 4.5, Yılbaşına göre Ekim'92 de artış yüzde 52 iken, Ekim'93 de yüzde 46.7, yıllık artış ise Ekim'92 itiba-

riyle yüzde 71.6 iken Ekim'93'de yüzde 60.7'ye gerilemiş durumdadır.

Ancak, bu düşüş toplumda iyimserlik yaratmaya yetmemektedir. Öncelikle gıda harcamasında görülen bu düşüş, dar ve sabit gelirli için ele geçen gelirleriyle sağlıklı ve dengeli beslenebilmek için yapmaları gereken harcama arasındaki uçurumu ortadan kaldırmamaktadır. Bununla birlikte meydana gelen gerileme enflasyonun yapısal özelliğinin değişmesi sonucu gerçekleşmemektedir. Nitekim, önümüzdeki günlerde temel tüketim maddelerinde fiyat artışları olacağı beklentisi ve mevsim değişikliği mutfaktaki yaz rahatlığını sonbaharda ortadan kaldırmaya başladı.

	Bir önceki Aya Göre Artış (%)	Yılbaşına Göre Artış (%)	Son Oniki Aylık Artış (%)
Ekim'92	6.0	52.0	71.6
Ekim'93	4.5	46.7	60.7

	Ekim'92	Aralık'92	Eylül'93	Ekim'93
Yetişkin işçi	554.000.-	612.000.-	880.000.-	918.000.-
Yetişkin kadın	350.500.-	384.000.-	532.000.-	563.000.-
15-19 yaş grubu çocuk	446.500.-	490.000.-	696.000.-	719.000.-
4-6 yaş grubu çocuk	291.000.-	311.500.-	417.000.-	438.000.-
	1.642.000.-	1.798.000.-	2.525.000.-	2.638.000.-

İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ

ANAYASADAN

MADDE 50 - Kimse, yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılmaz.

- Küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar
- Dinlenmek, çalışanların hakkıdır.

GİRİŞ SAĞLIK HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1. SAĞLIK NEDİR?

Sağlık, insandan insana değişen dinamik bir durumdur. Kimine göre hasta veya sakat olmamak, kimine göre ağrıyı bulunmamak, kimine göre de sebepsiz yere zayıflamamaktır. Ancak, sağlıkla herhangi bir hastalığın belirtisini birbirinin tersi olarak görerek sağlığı tanımlamak, bugünkü anlayışımız bakımından yetersizdir.

İnsanın ağrısı, ateşi olmayabilir; iştahı da iyidir. Ama, bu kişi durumundan memnun değilse, sıkıntılı ve karamsar ise, sağlıklı olarak nitelendirilemez. Diyelim ki hem fiziksel ve hem ruhsal yönden bir şikâyeti yoktur. Buna karşın, örneğin, iş durumu, çalışma arkadaşları ile ilişkileri, çocuklarının eğitimi, aile içindeki davranışları olumsuz ise, kısaca sosyal bakımdan iyilik halinde değilse gene sağlıklı sayılamaz.

Öyle ise sağlığı yalnız "hasta olmamak" diye ele almamak gerekir. Bu yüzden Dünya Sağlık Örgütü sağlığı şöyle tanımlar: "Sağlık yalnız hastalık ve sakatlığın olmaması değil, fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir." Bu tanımlama, kişilerin sağlık durumlarındaki farklılıkları ortaya koyduğu gibi, sağlıklı davranışlarla varılmak istenen amacı da belirtir.

Son yıllara kadar işçi sağlığında amaç, iş kazası ve meslek hastalığı geçirmemek, çalışırken yorgunluktan korunmak, erken ihtiyarlanmamaktır. Bugün, sanayileşmiş ülkelerde bu amaç çok daha ilerilere götürülmüş ve "yüksek nitelikte yaşam" denilen bir hayat düzeyi sağlanmaya kadar uzamıştır. Böylece insanların "sağlıklı" veya daha doğru olarak "tam bir iyilik hali" içinde olmaları amaçlanmıştır.

Bu anlayışla sağlığa bakılınca, her insanın sağlık durumunun birbirinden farklı olduğu hemen anlaşılır. Tıbbın amacı da buradan gelir: Herkese en yüksek sağlık kapasitesi sağlamak ve bu kapasiteyi sürdürmek.

İnsanlar sağlarken sağlıklarının kıymetini bilmezler. Tıpkı iyi işiten bir insanın kulağının kıymetini bilmediği, saatlerce yürüyebilen bir kişinin, bu niteliğinin değerini düşünmediği gibi. Ancak sağlık kapasitesi düşerse veya çok azalrsa kıymeti fark edilir. Nitekim Kanuni Sultan Süleyman "Olmaya devlet ci-

handa bir nefes sıhhat gibi" diyerek sağlığın önemini vurgulamıştır.

2. SAĞLIĞI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Kişinin sağlığı, çeşitli faktörlerin bir araya gelmesi ile yükselir veya bozulur. Bu faktörlerin bilinmesi ile sağlıkla ilgili bir sorunu anlama ve çözmede önemlidir. Bu yaklaşım, bize hastalıkların tek bir nedene bağlı olmadığını gösterir.

Örnek olarak tüberküloz hastalığını alalım. Bu hastalığın mikrobi verem basildir. Ancak her insan verem basili olmasına karşın hastalanmaz. O zaman hemen aklı şu soru gelir: Neden bazı insanlar verem basili ile karşılaşınca hastalanıyor da, diğerleri hastalanmıyor? Cevap olarak, kısaca, "Çünkü bazı insanların vücutları dayanıklıdır" denilebilir. Sorulara devam edelim: Neden bazı insanların bünyeleri verem mikrobuna dayanıklıdır? Çünkü bu kişilerin daha sağlıklı bir yaşam, daha iyi beslenme ve daha iyi eğitim görmeye olanağı vardır. Bu sorular daha da uzatılabilir.

Aynı yaklaşımı işçi sağlığına da uygulayabiliriz. Örnek olarak gürültüyü alalım. Gürültü düzeyinin yüksek olduğu yerlerde uzun süre çalışanların genellikle işitme duyusu azalır. Ancak bazı işçilerde böyle bir bozukluk çok çabuk meydana çıkarken, bazıları da uzun seneler sonra görülür veya hiç görülmez. Neden? Çünkü bazı işçilerin kulakları şiddetli gürültüye dayanıklı olmadığı halde bu işlerde çalışmaya başlamışlar ve üstelik de kulak koruyucusu kullanmamışlardır. Bunun sebebi nedir? İşe girerken ciddi bir işe giriş muayenesinden geçirilip gürültülü bir işte çalışabileceği belirlenmemiş; eğitim yetersizliği nedeni ile de kulak koruyucunun önemine inanmamış ve kullanmamıştır. Neden? Çünkü, işveren işe giriş muayenesini yeterli bir düzeyde yaptırmamış, işçileri eğitmemiş, işyerinde çalışan hekim bu konu üzerine eğilmemiş ve yetkili makamlar bu durumları yeterince denetleyip yaptırıncı önlem almamışlardır.

Demek ki sağlık ve dolayısıyla hastalıkla ilişkili nedenler çok çeşitlidir. Bunları başlıca üç grupta toplamak mümkündür:

- a- Kişiyi bağlı özellikler
- b- Çevre ile ilgili özellikler
- c- Etken

Bu üç gruptaki faktörlerin etkileşmesi kişinin ve sonuçta toplumun sağlık durumunu belirler.

- Devamı var -

Sosyal Sigortalar Kurumu sağlık hizmetleri

Çağdaş ve Anayasal bir insan hakkı olan sosyal güvenlik hakkı, yine temel bir insan hakkı olan sağlıklı yaşam hakkı ile birlikte ele alınarak bütünleştirildiğinde, 2 hizmetin de güne uygun, insan onuruna yakışır ve toplumun bütün kesimlerini kapsayacak şekilde yürütülmesi sağlanmış olacaktır.

Bir toplumda sağlık hizmetlerinin kalite ve seviyesinin yükseltilmesi, insanların sağlık hizmeti taleplerinde düşüslere neden olacaktır. Talepteki bu düşüklük aynı zamanda maliyetler yönünden daha az gider yapılmasını gerektirecektir. Yani finansal yönden kaynakların zorlanması önlenmiş olacaktır.

Sosyal Sigortalar Kurumu 506 sayılı Kanunla kısa vadeli sigorta kollarından Uluslararası Çalışma Teşkilatı ILO'nun "Sosyal Güvenliğin Asgari Normları Hakkındaki 102 sayılı Sözleşme" sinde yer alan;

- a) İş kazaları,
- b) Meslek Hastalıkları,
- c) Hastalık,
- d) Analık,

Sigortalarını uygulamaktadır.

Kurum, kısa vadeli bu sigorta kolları için işçilerden sigorta primine esas kazancının yüzde 5'i, işverenlerden de asgari tehlike sınıfındaki bir işyeri için yüzde 8.5 oranında prim almaktadır. Bu oran işyerinin tehlike sınıfı arttığında işverenler yönünden yüzde 14.5'a kadar çıkmaktadır.

Yine 506 sayılı Kanunda muhtelif tarihlerde yapılan değişiklik ve ilavelerle getirilen muayene ücreti ve ilaç iştirak bedeli uygulamaları, Kurum sağlık hizmetlerinden istifade edenlerin sabırlarını

H. Avni YAZICI

TÜRK-İŞ
Sosyal Güvenlik Uzmanı

taşıran ve onları isyana sevkedecek uygulamalar olmasına rağmen bu sabırlı kitle, kurum ve kurum hizmetleriyle vaki bütünleşmeleri sonucu, ailesinin

en zaruri gideri olan gıda masraflarından kısıntı yaparak bu uygulamaları da şükkanlılıkla kabul etmiştir.

Ancak, kurumun Sağlık hizmeti uygulamalarındaki son tutarsızlıklar sonucu, bu büyük kitlenin karşılaştığı sorunlar bu sabrı taşımak üzeredir.

a) Gazetelerde yer alan; "Eczacı Odaları ilaç paralarını düzenli ödemeyen SSK ile sözleşme yapmama ve peşin ödemeyenlere ilaç vermeme kararı aldı..." haberleri,

b) Kurumun antibiyotik müstahzarlarının kullanımına getirdiği kısıtlamalar,

c) Tabiplerin eş formüldeki preperatlarından en ucuz olanını reçetelere yazmaları, Kurum eczanelerinin de ilaç alımlarında bu hususa özen göstermeleri yönündeki emirler,

d) Bilgisayarlı tomografi ve Magnetik Rezonans tetkiklerinin yapılması yönünde alınan kısıtlayıcı önlemler,

e) Kurum sağlık yardımlarından faydalanması gereken kimseler ile Kurum mesuplarının gerekli görülen ve fakat Kurumca sağlanamayan radyolojik tetkiklerinin Kurum dışı sağlık kuruluşlarına sevklerine getirilen ve hizmeti aksatan uygulamalar,

f) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı arasında her iki Bakanlığa bağlı sağlık kuruluşları arasında karşılıklı işbirliği sağlanması amacıyla düzenlenmiş bulunan 12.3.1984 tarihli protokol kapsamını daraltıcı düzenlemeler,

g) Sözleşmeli kişi ve kuruluşlara hasta sevkine getirilen bürokratik engeller,

h) "SSK Eşdeğer ilaç Uygulamasına geçiyor" başlığı ile tanıtılan ve serbest eczanelerle Kurum arasında yapılmakta olan sözleşmelerin yeniden düzenlenmesi ve reçete kontrolüne getirilen ve serbest eczaneleri bağlayıcı;

"Eczane, Kurumca belirtilen tabipler tarafından 506 sayılı Kanun hükümlerine göre sağlık yardımlarından yararlandırılan bireyler için düzenlenip, imzalanmış Kurumun özel reçetesine yazılı ilaçları ayne ve tamamen vermekle yükümlüdür.

Ancak, Kurum mevzuatı uyarınca, formül yapısı tamamen aynı olan eşdeğer ilaçlardan en ucuz olanının yazılması ve verilmesi gerektiğinden, tabip tarafından hangi müstahzar ilaç yazılmış olursa olsun, bu gruptaki eşdeğer ilaçlardan en ucuz olanı verilecektir. Bu şartta uyulmaması halinde Kurum eczaneye, reçetenin verildiği tarihte en ucuz olan müstahzar ilacın fiatı üzerinden ödeme yapar.

Eczaneye reçeteleri kabul edilecek Kurum tabipleri, sözleşmeli tabipler, varsa Kurum dışı tabipler, Eczaneye Kurumca bildirilir. İmza sirkülerleri verilir.

Bildirim dışı kalan tabiplerce kaleme alındığı anlaşılan reçeteler kesinlikle eczaneye karşılanmaz" gibi düzenlemeler Kurum sağlık hizmetlerinin kalite ve görünümlerini açıkça sergilemektedir.

Tabiidir ki bazı branşlarda muayene olabilmek için sabah beşlerde kuyruğa girmek külfetine katlanan bu insanlar, şayet muayene olabilmek şansını yakalayabilirlerse, ilaçlarını alabilmek, tahlillerini yaptırabilmek için düzenleme olarak takdim edilen kısıtlamaları nasıl aşacaklar ve moralman nasıl tatmin olacaklardır?

Bu düzenlemeler yapılırken keyfiyetin derinliğine araştırılmadığı bir takım bahanelerle uygulamaların askıya alındığı keyfiyeti de madalyonun diğer yüzünü oluşturmaktadır.

Mesela; tip sözleşme ve reçete kontrolü hakkındaki 6.9.1993 tarih., 13-101 Ek sa-

yılı genelge, 4.10.1993 tarih, 13-107 Ek sayılı genelge ile durdurulmuştur.

Kurum sağlık hizmetindeki sıkıntıları gidermenin yolu, masa başında alınan ve palyatif düzenlemeleri öngören kararlarla mümkün değildir. Her işte ve hizmette aksamalar olabilir. Paniğe kapılmadan bu aksaklıkların üzerine ciddiyetle gidebilmek, hakları ve hizmetleri aksatmadan çare bulabilmek önemlidir. İddia ediyoruz, Kurum eczanesi bulunmayan mahallerde çalışan ve ikamet eden hak sahipleri, Kurumun anlaşmalı hekimlerinin, hükümet tabiblerinin veya sağlık merkezi hekimlerinin yazdığı reçeteleri kendi paraları ile almakta, bu paraları Kurumdan almak için girişimde dahi bulunmaktadır. Bu da aksak sosyal sigorta uygulamalarının doğurduğu bir yaşam biçimi olmaktadır. Bu durum ilgilileri rahatsız etmelidir. Bu ayrıplı durum mutlaka önlenmelidir.

SONUÇ; Sosyal Sigortalar Kurumu sağlık tesisleri, 506 sayılı Kanuna göre Kurum sağlık yardımlarından yararlanması gereken kişileri tedavi yerine, karışık ve tutucu uygulamalarla tedavi değil, hasta etmektedir.

Önemli olan hasta insanlarınızı canlarından bezdirici değil, tedavi edici, onlara moral verici ve onurlandırıcı önlemlerin alınmasıdır. Kurumun kısa vadeli sigorta kolları gelir fazlası vermesine rağmen, hizmetlere getirilen bu kısıtlamalar, haksız ve çağdaşı çabalar olarak görülmektedir. Tek çıkar yol sağlık hizmetleri modernleştirilerek etkinlik sağlama yoludur. Kurum sağlık hizmetlerinden istifade eden bu insanlar vergilerini vererek, yasalara uyarak, askerliklerini yaparak ve çalışarak ülke üretimine katılan ve katılmış kişilerdir. Dolayısıyla sosyal devletin Anayasada belirlenen hizmetlerinden istifadeye hak kazanmışlardır. Buna rağmen 2 nci defa prim ödemek suretiyle bu hizmetlerden güne uygun olarak faydalanabilme savaşı vermektedirler. Çektikleri çile ortada ve tartışmasızdır. İsteyenler Kurum sağlık tesislerine giderek bu gerçeği görebilirler.

Özelleştirmede işletme yönetimi

ÖZCAN KARABULUT
TÜRK-İŞ
Araştırma Uzmanı

İşletme Bilim Uzmanları Demeği (İBUD) tarafından düzenlenen bu sempozyumu, TÜRK-İŞ olarak Ekonominin Etkinliğinin Arttırılmasında KİT'ler, Sorunlar ve Özelleştirme Politikaları biçiminde algılıyoruz.

Bilindiği gibi; TÜRK-İŞ, kamuoyunda özelleştirmeye karşı çıkan, alternatifler sunmayan bir işçi kuruluşu olarak tanıtılmaya çalışılıyor. Siyasal iktidarlar özelleştirme politikasını, ekonominin etkinliğini arttırmada bir araç olarak değil, daha sonra açıklanacağı üzere kamu açıklarının kapanmasında, dış borçların ödenmesinde bir amaç haline getirmişlerdir. İkinci Koalisyon Hükümetinin "Hızlı ve kapsamlı özelleştirme" politikası da özelleştirmenin bir amaç haline getirildiğini göstermektedir.

Bilindiği gibi; özelleştirme, dünya ekonomisinde 70'li, 80'li yıllarda yoğunlaşan borç krizi ve bu krizi aşmak için IMF ve Dünya Bankasının önerdiği yapısal uyum programı çerçevesinde gündeme getirilmiş bir uygulamadır. Özellikle İngiltere ve ABD'yi etkileyen özelleştirmeler, Fransa, Almanya, İtalya ve Japonya gibi ülkelerde dar kapsamlı uygulama alanı bulabilmiş; dış borç krizini daha yoğun yaşayan ülkelerde ise IMF ve Dünya Bankasının önerdiği 'ekonomik istikrar ve yapısal uyum programları' çerçevesinde kapsamlı uygulama alanı bulmuş ve bulmaktadır.

Özelleştirme uygulamalarının az gelişmiş ülkelerdeki sonuçları incelendiğinde; bu ülkelerin enflasyonu, dış borçları, dış borç faiz ödemeleri, işsizlik, bütçe açığının GSYİH içindeki oranı gibi makro ekonomik göstergelere bakıldığında, 'yapısal ekonomi' programı uygulanan bu ülkelerde dış borçların, bütçe açıklarının, azaltılmadığı görülmektedir. Kamu kesiminin ekonomideki payının azaltılmadığı da diğer ilgi çekici bir sonuçtur" (Cezayir, Ürdün) Şili'de enflasyon düşmüş, Brezilya, Meksika ve Arjantin'de enflasyonda olumlu bir sonuç alınamamıştır.

Ülkemiz de benzer şekilde bir maceraya

sürükleniyor: IMF ve Dünya Bankasının Yapısal Uyum Programı'nın gereklerinden biri olarak özelleştirme, "Kamu Kurumlarının Varlıklarının Özelleştirme İçin Yeniden Gözden Geçirilmesi" amacıyla Projede yer almış; Türkiye'nin 1989 yılı Haziran ayına kadar onaylanan kredi miktarı projelerin tümü için 1480.5 milyon dolar, özelleştirme içinse 376.0 milyon dolar yer almıştır.

II. Koalisyon Hükümetinin "hızlı ve kapsamlı özelleştirme" uygulamalarının arka planında bunlar yatıyor. Bunun gözardı edilmemesi gerekir.

Son on yılda siyasal iktidarlar IMF ve Dünya Bankası tarafından dayatılan reçeteler çerçevesinde özelleştirme politikalarını uygularken, özelleştirme politikaları için gerekçelerini de şu şekilde açıklamışlardır. Bunlardan biri; özelleştirilen, mülkiyeti el değiştiren kuruluşlar da verimlilik artışları olacağı şeklindeki gerekçedir.

İngiltere'de özelleştirme-verimlilik ilişkisini teste tabi tutan Profesör Yarrow'a göre, 'özelleştirme sonucunda özelleştirilen tüm kamu kuruluşlarının kârlılığının ve verimliliğinin hızlandırıldığı açık bir biçimde kanıtlanamamıştır.

İngiltere uygulamasını analiz eden Bishop ve Kay "verimlilik artışları ile özelleştirme arasında bir ilişki olmadığını" ortaya koymuşlardır.

Ülkemizde yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır: 'kamu ve Özel Teşebbüslerde Etkinlik Karşılaştırması; Türkiye Çimento Sanayii' adlı MPM'ye sunulan tebliğde, 'inceleme mülkiyet' şekli ile firmanın etkinliği arasında bir ilişki olmadığını ortaya koymaktadır." görüşlerine yer verilmiştir.

Yine MPM tarafından yapılan, Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Faaliyetleri Çerçevesinde Özelleştirme Özel İhtisas Komisyonu'na bu ay sunulan raporda: "Uygulama sonuçlarını gelişmiş ülkeler açısından (özellikle İngiltere) kamu kesimi borçlanma gereksinimini azaltmaya yaradığı az gelişmiş ülkeler açısından ise, olumlu ya da olumsuz etkilerin henüz söylenemediği, ancak makro ekonomik göstergelere bakıldığında durumda pek değişiklik olmadığı; özelleştirme ile verimlilik arasında anlamlı ve olumlu bir ilişkinin bulunduğu kanıtlanamadığı, sonuçlarına varılmıştır.

İncelemelerin sonuçlarından da anlaşılabacağı gibi, özelleştirme ile verimlilik arasında anlamlı bir nedensellik ilişkisi kurulamamaktadır. Etkinlikte esas olan mülkiyet biçimi değil, kuruluşların rekabetçi yapılarıdır.

Bir başka gerekçe, KİTlerde aşırı istihdam olduğu KİTlerin verimsiz çalıştığı ve zarar ettiğidir.

Burada asıl sorun, KİTlerin verimli çalışmaması değil, KİTlere yatırım yapılmamasıdır "1984-90 yılları arasında KİT yatırımları reel olarak yüzde 46 düşmüş olmasına rağmen, aynı dönemde emek veriminde yüzde 17 artış görülmektedir."

'KİT açıkları' diye nitelenen açıkların temelinde ise, KİTlerin gayri safi kârlılığının faiz ve kur farkı ödemelerinden dolayı rantı ve dış kredi çevrelerine gitmesi, dolayısıyla gayri safi kârlarının erimesi sonucunu doğurması yatmaktadır. Başka bir deyişle, "yatırımların finansmanı KİTlerin sırtına yıkılmıştır."

Bu koşullarda "KİTlerde aşırı istihdam var, KİTler verimsiz kuruluşlardır" savını ileri sürmek dayanaksız olmaktadır.

Diğer bir gerekçe, mülkiyetin tabana yayılması sağlanacaktır, biçimindeki gerekçedir.

Bu görüş, tepkileri azaltmak, kamuoyuna şirin görünmek amacıyla başka bir anlam taşımamaktadır. Sermaye piyasasının daha sağlıklı olduğu İngiltere örneğinde bile British Telecom'ın paylarının yalnızca yüzde 4'ünün halka açılabilmesi; Amer Şam International Şirketi'nde hisse sahiplerinin başlangıçta 65 bin kişiden 8 bin 129'a, British Air Stays'de 150 binden 27 bin kişiye düşüşü dikkat çekicidir.

1980'li yıllarda dünya ekonomisi ve siyasetinde meydana gelen değişikliklerin etkisiyle, ülkemizin ekonomi ve siyasetinde tıkanıklıkların yaşandığı olağanüstü bir dönemde 24 Ocak 1980'de uygulamaya konulan "Ekonomik İstikrar Programı" olarak anılan kararlar dizisinde çeşitli gerekçeler öne sürülerek, özelleştirme gündeme getirilmiştir. Sorunun ve çözümün "KİT sistemi içinde arandığı, özelleştirme uygulamaların hızlandığı, kârlı KİTlerin birer birer elden çıkarıldığı bir ortamda; Türkiye ekonomisinin karşı karşıya bulunduğu sorunları, makro düzeydeki dengesizliği, bozulan ekonomik istikrar ve sosyal dengelerin işçi sınıfına yansımaları işten çıkarma, taşeronlaştırma, dolayısıyla sendikasılaştırma ve düşük ücret olarak kendini göstermektedir. Ücretinden başka hiçbir geliri olmayan işçilerin ekonomiye, özelleştirme sorununa bakışı bu noktada yoğunlaşmaktadır.

Ülkemizde özelleştirme uygulamalarının yarattığı bazı önemli sorunlar şu şekilde sıralanabilmektedir:

- Stratejik ve kârlı kuruluşlar gerçek değerlerinin altında özelleştirilerek ülkemizin birikimleri yabancı ve özel sektöre devredilmektedir.
- Özellikle kârlı KİT'leri elden çıkarmak, varolan KİT sorununu, KİT sistemini ve bozuk ekonomik sistemi devam ettirmekten başka bir işe yararamamaktadır.
- Özelleştirilen KİTlerin gelirleriyle kamu açıklarının kapanmasına çalışılmaktadır. (KOİ eski başkanı Üstün Sanver, özelleştirme ile elde edilen gelirlerin "bütçeye yama" yapılmasından duyduğu sıkıntıyı basına açıklamıştır.)
- Blok satış uygulamaları bir tür 'özel sektör tekeli' yaratılmasına neden olmakta ya da olabilecektir. Tekelleşmeyi önleyecek olan anti-kartel-anti tröst yasası henüz çıkarılmamıştır.
- Sosyal devlet, sosyal adalet ilkelerinden uzaklaşarak sosyal ağırlıklı hizmet azalmıştır.
- Özelleştirme uygulamalarıyla birlikte işten çıkarmalar, artmaktadır. (ÇİTO-SAN'ın özelleştirilen 5 fabrikasında 1536 olan işçi sayısı 960; USAŞ'ta 1600'den 719'a düşmüştür.)
- 1986 yılında sözleşmeli personel uygulamasına geçilerek çalışanlar yapay olarak ayrı tutulmuş, sözleşmeli personele sendikalaşma hakkı yasaklanmıştır.
- Özelleştirme uygulamaları çalışma bantşını bozmaktadır.

TÜRK-İŞ özelleştirmenin ülke gündemine girdiği tarihten bu yana, sözkonusu politikanın sosyal devletin terki; bunun, halka ve çalışanlara yansımalarının mal ve hizmet fiyatlarının artması, eğitim ve sağlık hizmetlerinin gerilemesi, işsizlik ve sendikasılaştırma anlamına geldiğini her plâtfonda dile getirmiş, sosyo-ekonomik ve tarihsel nedenlerle ülkemizdeki özelleştirme uygulamalarına karşı bir tutum geliştirmiştir.

I. Koordinasyon Hükümetinin programında yer alan "...her ne pahasına olursa olsun özelleştirme veya bütçeye gelir sağlamak değil, ekonomik verimin ve rekabetin artırılması temel amaç olacaktır" ifadeleri de bir yerde TÜRK-İŞ'in yaklaşım ve beklentileriyle paralellik gösterirken, uygulanan politikalar aksi yönde olmuş, TÖYÖK tasarısı unutulmuş, ekonominin sorunlarını azaltması tasarlanan KİT ve vergi reformu rafa kaldırılmış; sonuçta kamu açıkları azaltılamamış, KİT sorunları daha da ağırlaşmıştır.

DYP-SHP tarafından oluşturulan II. Ko-

lisyon Hükümetinin "hızlı ve kapsamlı özelleştirme" politikası, kamu sektörünün büyük ölçüde tasfiyesi, sosyal devletin terki anlamına gelmektedir. II. Koalisyon Hükümeti, ülkemizde en az KİT sorunu kadar bir kamu maliyesi sorunu olduğunu gözardı etmiş; vergi reformu rafa kaldırılmış, 1980'lerde çeşitli kesimlere sağlanan geniş vergi imkanları, muafiyet ve istisnaları bugüne kadar sürmüştür.

KİT'lerin bugünkü durumu savunulacak bir durum değildir kuşkusuz. KİT'ler daha verimli ve etken kuruluşlara dönüştürülmeli, daha iyi yönetilmeli, ülkemize ve tüm çalışanlara daha yararlı olarak demokratik bir biçimde işletilmelidir. Ancak KİT'lerin daha iyi yönetilip işletilmesi yalnızca 'KİT sistemi' içinde ele alınabilecek, çözümü bulunabilecek bir sorun olmaktan çıkmıştır. KİT sistemine, KİT'ler sorununa, ülkemizin kalkınmasını, gelişmesini hedef alan sanayileşme politikaları çerçevesinde çözüm aramak tüm kesimlerin üzerinde anlaşmaya varmaları gereken bir sorun olarak ülkemizin gündeminde bulunmaktadır.

TÜRK-İŞ'in Türkiye Ekonomisine ve KİT'lere Bakışını ana başlıklarla şu şekilde sıralayabiliriz:

A) EKONOMİYE, KİT'LERE SANAYİLEŞME, YATIRIM, MALİ POLİTİKALAR ve ENDÜSTRİYEL DEMOKRASİ AÇISINDAN BAKIŞ:

1. 'Kit Sorunu', ülkemizin Kalkınmasını, Gelişmesini Hedef Alan Sanayileşme Politikaları Çerçevesinde Ele Alınmalıdır.
2. "Türkiye, 1980'lerin Aşırı Parasal Desteğe Dayalı Sınai Ürün Dış Satımını Artırma Politikasından, Üretimde Etkinliğe ve Teknolojiye Dayalı Bir Politikaya Geçmek Durumundadır."
3. Ülkemiz Yeni Yatırım Hamlesi Başlatmalıdır.
4. KİT'ler Yeniden Yapılanırken, KİT'lere Bölgelerarası Gelişmişlik Farkını Enaza İnderecek Biçimde Yön Verilmelidir.
5. "Kamu Gelişimciliği" Kavramı Tartışılmalıdır: Avrupa Topluluğu Komisyonu'nun ekonomik gelişme, bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılması ve bir kısım sosyal mal ve hizmet üretimi için kamu girişimciliğini uygulayabilir ve desteklenebilir buluşu dikkat çekicidir. AT; kamu girişimciliği konusunda IMF ve Dünya Bankası gibi çevrelerden

ayrılıyor. AT'a tam üyeliği hedefleyen ülkemiz için bu durum üzerinde durmaya değer bir konudur.

6. Yatırımların Finansmanının Karşılanması Etkin Maliye Politikalarına Başvurulmalıdır.
7. KİT'ler Yasal ve Kurumsal Düzenlemeleri Yeniden Yapılarak Özerkleştirilmelidir.
8. KİT'lerde Reorganizasyona Gidilmelidir.
9. Ekonominin, Endüstriyel İlişkilerin Demokratikleşmesi Konusunda Taraflar Üzerlerine Düşen Görevi Yerine Getirmelidirler.

B) TÜRK-İŞ'İN "KİT'LER ve ÖZELLEŞTİRME" KONUSUNDAKİ SOMUT GÖRÜŞ ve ÖNERİLERİ

1. TÜRK-İŞ'in, KİT'lerin Sorunlarını Çözümünün Kamuoyuna "Özelleştirme" Kavramı Adı Altında, Sorunların Çözümünde Sihirli Bir Yol Gibi Sunulmasına ve Başka Alternatiflerin Olmadığı Biçimindeki Siyasal Tercihe Karşıdır.
2. TÜRK-İŞ, Ülkemizin Orta ve Uzun Vadeli Bir Ekonomik Politikaya Gereksinim Duyduğu Görüşünden Hareketle, Bu Görüş Doğrultusunda Zarar Eden KİT'lerin Durumunu Tartışmaya Hazırdır: Konfederasyonumuz stratejik önemi, kamusal yararı olmayan, öncelikli sektörler içinde yer almayan ve zarar eden KİT'lerin tasfiye sorununu tartışmaya hazırdır. Ancak, bu tutum hiç kuşkusuz özelleştirme mantığının dışında, makro-ekonomik politikalar çerçevesinde işletmenin performansı, "ekonominin gereği"yle ilgili bir tutumdur. Tarafların uzlaşması sonucunda tasfiye edilen KİT'lerden sağlanan gelirler kamu açıklarının kapanmasına değil, KİT'lerde yeni yatırımlara, teknolojinin yenilenmesine, dolayısıyla üretimin artırılmasına yönünden harcanmalıdır.
3. Kamu Hizmeti Gören, Stratejik Önemi-Değeri Olan ve Zarar Etmeyen KİT'ler Özelleştirilmemelidir.
4. KİT'lerin Özerkleşmeli, KİT'lerde Reorganizasyona Gidilmelidir. KİT'lerde sürekli bir yönetim, karar özgürlüğü, modern işletmecilik anlayışına dayalı bir yeniden yapılanmaya gidilerek, siyasi etkilerden uzak tutulmalıdır.

Ülkemizde bir süredir devletin bütünlüğü, milletin bölünmezliği ilkesi üzerinde milli mutabakat arayışları sürdürülüyor. Bu arayışlar siyasetin belli kurum ve kuruluşları arasında ortak noktaların tesbitinde ve devletin ebedi mubbet olarak sürdürülmesinde son derece yararlı olacaktır. Başta terör olmak üzere, terörün dolayısıyla sürekli kıldığı enflasyon canavarının üstesinden gelebilme, halkı daha huzurlu ve rahat yaşatabilmek için bu ortak noktaların bir an önce tesbitinde ve siyasi partiler arasında mutabakatın bir başka deyişle uzlaşmanın sağlanmasında sayılamayacak kadar büyük yararlar vardır.

Türk demokrasisinin içinde bulunduğu sıkıntılar ve zaman zaman gündeme getirilmek istenen ara rejim arayışları, siyaset çevrelerinin bu mutabakat arayışlarını belli bir noktada toplayamamalarından kaynaklanıyor diye düşünmek hiç de yanlış olmaz. Siyasette uzlaşma arayışlarına sivil toplum örgütlerinin de katılmaları ve ortak noktaların belirlenmesinde katkıda bulunmaları şüphesiz elzemdir. Şurası unutulmamalıdır ki, demokrasiyi geliştirip, güçlendirebilecek en önemli nokta; ara rejimlerin Türkiye'ye bir nev'i zora dayalı olarak kabul ettirdikleri Anayasa değişiklikleridir. Anayasa'da yapılması gereken değişiklikler başta çalışma hayatını ilgilendiren yasakların kaldırılması ve çalışma hayatını uluslararası kurallara uygun hale getirebilecek düzenlemelerin yapılmasını gerektirecektir.

Türkiye'nin en büyük ve en güçlü işçi kuruluşu olan TÜRK-İŞ, daha 1982 Anayasası hazırlanırken, yaptığı açıklamalarla yasaksız de-

UZLAŞMA!

mokrasiyi istemiş bununla ilgili önerilerini kamuoyuna açıklayarak gerçekleştirilebilmesi için Danışma Kurulu üyeleri ve Milli Güvenlik Konseyi nezdinde teşebbüslerini sürdürmüştü. Eşle kaydedelim ki, Danışma Kurulu Üyeleri geniş ölçüde işverenlerin isteklerini Anayasa metni haline getirmişler, kısmi düzenlemeler ise Milli Güvenlik Konseyi tarafından yapılabilmisti.

Bu Anayasa ve Anayasa'ya dayalı olarak çıkarılan Kanunlar sendikaların

özgür sendikacılık anlayışına büyük darbe vurmuş ve yaklaşık 10 yıldır emek kesiminin ücretleri ve milli gelirden almaları gereken paylar kısılarak sermayeye transfer edilmiştir.

Dünyadaki gelişmeler özelleştirme kavramını da gündeme getirince işsizlik tehlikesi artmış, sendikaların özelleştirmeye karşı davranışları bu yazının yazıldığı sırada ortak bir zemine oturulamamıştır. Özelleştirme konusunda doğrudan doğruya hiç istemezük diye ortaya çıkmamanın hiç kimseye yaran dokunamaz. Özelleştirmede icranın ne istediği kesin bir biçimde ortaya konulmalı, ve sendikalarla tartışarak sonuca gidilmesi için ciddi çalışmalar yapılmalıdır. KİT'lerde yönetime katılma ve çalışanları sorumluluğa ortak kılma anlayışı terkedildiği için hızlı enflasyonun da körüklemesiyle bugünkü üzücü sonuçlar meydana gelmiştir.

Açıkça belirtmek gerekirse, siyasette de sendikacılıkta da belli konularda uzlaşma ve mutabakat tesis etme bugün her zamankinden daha zorunludur.

Toplu İş Sözleşmelerini imzalamayı bile uzlaşmacı sendikacılık diye suçlandıran ve toplu sözleşme düzeyine demokrasi içinde daha büyük boyutlar arayan sendikaları ihanetle suçlayanlar ideolojik sapmalardan kurtulamayanlar dileriz ki, yakın geçmişten, başta İngiltere, İtalya olmak üzere dünya sendikacılığının çektiği sıkıntılardan ders almış olsunlar. Demokrasi dünyadaki rejimlerin şüphesiz şimdilik en iyisidir. Demokrasiyi korumak ve güçlendirmek için uzlaşmayı terketmek ve uzlaşma zemininde buluşmak şarttır.

Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi Başkanı Selim Ölçer başkanlığında bir heyet TÜRK-İŞ'i ziyaret ederek, yurt dışındaki sürdürdükleri etkinlikleri için TÜRK-İŞ'ten destek istedi. Resimde, Tabipler Birliği Başkanı, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Genel Sekreter Şemsi Denizler ve Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç ile birlikte görülüyor.

Yıllık enflasyon 65.3'e yükseldi

Devlet İstatistik Enstitüsü DİE'nin açıkladığı Eylül'93 rakamları, geçtiğimiz ay yılın en yüksek aylık enflasyon oranına ulaştığını göstermektedir. Buna göre; Tüketici fiyatları aylık yüzde 5.6 oranında artarken, son 12 aylık artış yüzde 68.2, yıllık ortalama artış ise yüzde 65.3 olarak gerçekleşti.

Kamu zamlarının da etkisiyle Nisan'93'ten itibaren yeniden yükselme eğilimine giren fiyat artışları sonbaharla birlikte hız kazandı. Ağustos ayında 2.7 oranında yükselen fiyatlar, Eylül ayında yüzde 5.6'ya çıkarak, yılın Ocak-Eylül dönemini kapsayan dokuz ayında yüzde 45.2'ye ulaştı. Dokuz aylık dönemde bazı ana gruplarda gerçekleşen fiyat artışlarına bakıldığında: konut harcamalarının yüzde 53.6, kültür, eğitim ve eğlence harcamalarının yüzde 63.0, ulaştırma ve haberleşmenin yüzde 57.2, Sağlık ve kişisel bakımın yüzde 51.7 oranında arttığı görülmekte.

Eylül ayında da bu fiyat artışlarının yüksek olması kamu zamlarından kaynaklandı. Tüketici fiyatları endeksine göre Eylül ayında ana harcama grupları itibarıyla en yüksek fiyat artışı yüzde 10.6 ile ulaştırma ve haberleşme, yüzde 9.9 ile kültür-eğitim ve eğlence, yüzde 6.4 ile de giyim ve ayakkabı giderlerinde oldu.

Eylül ayında bir önceki aya göre gıda harcamaları, yüzde 4.8, ev eşyası yüzde 4.9, konutla ilgili harcamalar da yüzde 4.7 oranında arttı.

Vergi iadesi kaldırılıyor

Dar ve sabit gelirli bir yandan Katma Değer Vergisi ile tüketim maddelerine eklenen artışı yakanırken, bu artışın bir kısmının iadesini amaçlayan Vergi İadesi uygulaması Yılbaşından itibaren emeklilerin dışında tüm çalışanlardan kaldırılıyor.

Önce beyaz eşya ve dayanıklı tüketim malları için alınan fatura ve fişlerin geçersizliğine karar veren, böylelikle vergi iadesi kapsamını daraltan hükümet, şimdi de bunu tamamen kaldırarak daha fazla vergi sağlayacağı hayalini kuruyor.

Herkese iki anahtar vad'edenler, alışkanlık haline getirdikleri ekonomik politikalarını dar ve sabit gelirlilerin cebindeki son liralara da nasıl alacakları üzerine bina ettikleri sürece, değil iki anahtar, bir anahtarlık dahi vermeye niyetli olmadıklarını gösteriyorlar.

Şimdi ne olacağına kısaca bir göz atmak gerekir.

1- Çalışanlar, satın aldıkları mal için fiş ve fatura yerine fiat indirimi isteyecekler, satıcı müessese de yüzde 12 vergi yerine yüzde 7-8 oranında daha ucuza mal satmayı çıkarına uygun görecekler.

Fiş ve fatura dışı bu satışlar ver-gilendirilemeyeceği için Devletin zarar görmesi kaçınılmaz olacaktır.

2- Üç aylık maaşları karşılığında

fiş ve fatura temin edemeyen emekliler, işçi ve memur dostlarının almış olduğu ufak tefek faturaları toplayacaklar ve bunların vergi iadesinden yararlanacaklar. Böylelikle faturaların vergi iadesi dışında bırakılması mümkün olmayacaktır.

Çalışanların üç-beş kuruşluk vergi iadesine göz dikenler, bu kararlarını surlatle yeniden gözden geçirmelidirler.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral'in kızı Nurgül Meral, 23 Ekim cumartesi günü Bulvar Palas Otelinde yapılan düğünle Mustafa Orçan ile evlendi. TÜRK-İŞ Dergisi, Meral ailesini kutlar, genç evlilere yaşam boyu mutluluk ve esenlikler diler.

"Taşeronlaşma demiryollarında sendikasıylaştırmadır"

Demiryol-İş Genel Başkanı Enver Toçoğlu, toplu sözleşmeyi taşeron işçilere uygulamak için girişimde bulundu

Enver Toçoğlu

Demiryol-İş, TCDD ve bağlı ortaklıklarında çalışan üyeleri için imzaladığı 15. dönem toplu iş sözleşmesinin "ihaleli işlerde çalışan işçiler" başlıklı maddesini uygulamak için girişimde bulundu. 600 bin kamu işçisinin ortak mücadelesi sonucunda alınan bu hakkin özüne uygun biçimde hayata geçirilmesini sağlamak amacıyla 6 Ekim 1993 günü TCDD Genel Müdürlüğü, 7 Bölge Başmüdürlüğü ve 3 Bağlı Ortaklık Müdürlüğüne bir yazı gönderen Demiryol-İş, işverenin, 15. dönem toplu iş sözleşmesinin ilgili maddesinin öngördüğü işlemleri yerine getirmesini istedi. 94 sayılı İLO Sözleşmesine ve 1 Kasım 1988 tarihli Bakanlar Kurulu Kararına dayanan toplu sözleşme maddesi, TCDD'ye iş yapan üçüncü şahısların veya firmaların işçilerine, sendika üyesi olmaları koşulu aranmaksızın, toplu sözleşme hükümlerinin uygulanmasını öngörüyor.

Son yıllarda TCDD'nin ihale yoluyla

la dışarıya yaptırdığı işlerde artış olduğunu kaydeden Demiryol-İş Genel Başkanı Enver Toçoğlu, bu politikanın demiryolu taşımacılığı işkolunun sendikasıylaştırılması anlamına geldiğini söyledi. Toçoğlu, demiryollarında 1983 yılından bu yana işçi sayısının sürekli azaltıldığını ve özellikle son 5 yılda daimi ve geçici statüde çalışan işçi sayısında % 23 oranında bir düşüş olduğunu vurguladı. Uygulamayı eleştiren Toçoğlu, "Eskiden üyelerimizin yaptığı pekçok iş dışarıya yaptırılmakta ve kalite bakımından tatmin edici olmamaktadır. Birkaç yıldır konuyla ilgilenmemize rağmen, çok temel bir hak ihlali olan bu durumu engelleyememiştik. Şimdi ise bu tür uyuşmazlıklarda taraf olabileceğiz. 15. dönem toplu iş sözleşmesinin ilgili maddesi işletildiğinde, işkolunda sendikası ve kimi zaman sigortasız işçi çalıştırma uygulaması sona erecektir." dedi.

Demiryol-İş Genel Sekreteri N. Girginer Tunus'ta özelleştirme seminerine katıldı

Demiryol-İş Genel Sekreteri Nurettin Girginer, Tunus'ta düzenlenen "Endüstri İlişkilerinde Son Gelişmeler ve Özelleştirme" konulu seminerin "Özelleştirmenin Ekonomik Açısından Değerlendirilmesi" oturumunda yorumcu olarak görüşlerini açıkladı. 9-10 Ekim günleri yapılan seminerde özelleştirmeyi çeşitli yönleriyle değerlendiren Girginer, konuyla ilgili hukuki düzenlemelerden başlayan belirsizliğin, en yetkili ağızlardan çıkan çelişkili ifadeler ve söylenenlerden farklı uygulamalarla sürdüğünü belirtti. Girginer, Dünya Bankası ve IMF gibi dev finans kurumlarının önerilerle "yapısal uyum programı" adı altında pazarlanan özelleştirme lehinde ileri sürülen gerekçeleri tek tek değerlendirdiği konuşmasında, bu gerekçelerin her zaman gerçeği yansıtmadığını örnekleriyle sergiledi. KİT zararlarının, ağırlıklı, 1980 sonrası uygulanan politikalarla kaynaklandığını söyleyen Girginer, "Bu politikalar arasında en önemlilerinden birisi, Hazine'den sağlanan

dolaysız kredilerin kesilerek KİT'lerin kendilerinden beklenen yatırımları bankalara yüksek faizle borçlanarak yapmak zorunda bırakılmaları." dedi.

Demiryol-İş Genel Sekreteri, konuyla ilgili olarak şu öneriyi getirdi: "Ekonomik ve toplumsal sorunların çözümünü için sihirli bir formül gibi kamuoyuna sunulan özelleştirmeyi ülkemiz koşullarına göre yeniden gözden geçirmek üzere, işçi ve işveren temsilcileri, üniversitelerimizin değerli hocaları ve bu sahada uzman insanlarla bir araya gelinerek ciddi çalışmalar yapılmalıdır. Özelleştirmeye sadece ekonomik açıdan yaklaşmadan, stratejik öneme sahip KİT'lerin ve sosyal amaçlı KİT'lerin durumları dikkate alınarak yapılacak çalışmalar neticesinde hangi KİT'lerin özelleştirilebileceği, özelleştirmenin yöntemlerinin ne olması gerektiği belirlenmeli ve bu konuda mümkün olan en geniş mutabakat sağlanmalıdır."

Demiryolları altın yılını yaşıyor

Devlet Demiryollarında çalışan işçilerin üye bulunduğu Türkiye Demiryolu İşçileri Sendikası'ndan yapılan açıklamada; Demiryolu taşımacılığı sektöründe Altın Yıl yaşandığı öne sürüldü.

Demiryol-İş Genel Başkanı Enver Toçoğlu tarafından yapılan açıklamada, KİT'lerin özelleştirilmesinde verimsizliğin gerekçe yapıldığına dikkat çekilerek şu görüşlere yer verildi:

"Devlet Demiryolları, 1992 yılının Ocak-Ağustos ayları arasındaki dönemde gerek taşımacılık ve gerek gelir sağlamada ulaştığı nokta ile, 1993'ün aynı döneminde ulaştığı nokta arasındaki fark, bu sektörde altın yıl yaşandığını göstermektedir.

Demiryolu ağı bakımından ciddi hiç bir ilerleme olmamasına rağmen, 1992'nin ilk sekiz ayında, ana hatlarda 14 milyon 494 bin 517 yolcu taşıyan Devlet Demiryolları, 1993'ün aynı döneminde 3 milyon 816 bin 567 yolcu fazlasıyla 18 milyon 311 bin 84 kişi taşımıştır.

Banliyö taşımacılığında ise, aynı dönemler ele alındığında, 1993'de 3 milyon 127 bin 645 kişilik artışla 76 milyon 974 bin 336 kişi taşınmıştır.

Yük taşımacılığında da önemli bir gelişme gösteren Devlet Demiryolları, aynı dönemler ele alındığında 1993'de 491 milyon 939 bin ton fazla ile 9 milyar 654 milyon 66 bin ton yük taşımıştır.

GELİR ARTIŞI

Gelir artışına bakıldığında, 1992 yılının ilk sekiz ayında 953 milyar 342 milyon TL. olan taşımacılık geliri, 1993 yılının ilk sekiz ayında 1 trilyon 268 milyar 532 milyon TL. ye ulaşmıştır.

Özelleştirme politikalarının tartışılıp uygulamaya konulmasında "Verimsizlik" gerekçesine dayanmanın, gerçekte hiç bir ilgisinin olmadığı böylelikle bir kez daha anlaşılmaktadır.

TTK'nun geleceği

Türkiye'nin geleceği

FERİT AVAR
Maden Mühendisi

Dünya tarihinde, krallıkların ve imparatorlukların kuruluş, yükselme, duraklama, gerileme ve batış dönemleri geçirdiklerini görürüz. Doğal olarak, işletmeler de aynı dönemleri geçirirler; bunun örneklerini son on senede çok gördük. Türkiye büyük bir deprem geçirdi; gerek bu depremin etkisi, gerek son yıllarda değişen dünya dengelerinin etkisi ve gerekse devlet işletmelerine bakış açısının değişmesi sonucu, Türkiye'nin kökleşmiş devlet kuruluşları da olumsuz şekilde etkilendi. Oysa, devlet kuruluşları, Atatürk döneminde ne ümitlerle kurulmuştu. Sermaye birikiminin gelişmediği -hatta olmadığı- bir ülkede, KİT'ler, sanayi yatırımlarına öncülük yapacak; kapitalizmin vahşileşmesini önlemek ve piyasayı denetlemek amacıyla çalışacak; bunların sonunda ülkenin kalkınmasını gerçekleştirecekti. Zaman içinde, Türk kapitalizmi'nin gerçekleşmesine çalışıldı ve büyük yanlış yapıldı. Yapılan yanlış, özel sektörü kalkındırayım derken, sanayinin lokomotif olan KİT'leri ihmal etmekti.

Kapitalizm, yapısı gereği kâr amacıyla çalışır. Devlet ise, özel sektörün kârlı çalışmasını sağlamak amacıyla, bu sektöre yan mamül ve hammadde üretir; TTK örneğinde görüldüğü gibi, üretilen hammaddenin demir-çelik tesislerine, maliyetinin yaklaşık % 40'ına satılmasını sağlar.

Tüm bu olumsuzluklar sonucunda, TTK gerileme döne-

mine girmiştir. Şartlar bu şekilde devam ederse, görünen odur ki, batış dönemine gireceğiz. TTK neden bu hale geldi? Kurtulabilir mi? Evet kurtulur. Özelleştirme çözüm mü? Hayır, değil. Önce, TTK'nun neden bu hale geldiğini, değişik bir açıdan inceleyelim.

İşe başladığım 1975 yılından bu yana, etkili ve yetkili makamlara gelen grubun en büyük özelliği: "Herşeyi ben bilirim; ben olmazsam, burası batır; ben neymişim be abi!" demek olmuştur. Yani, klasik yöneticilik anlayışı. Bu ilkel dürtülerin ışığı altında, bilgi şovenizmine kaçmışlar ve kimseye, evet kimseye, bir şey öğretmemişlerdir. En iyi bildiğim kendimi örnek verecek olursam, maden mühendisi olarak öğrenilecek 10 brim şey varsa 8'ini öğrendim; ama bunun 6'sını kendi çabamla öğrendim; 2'sini ise, benden bir-iki dönem önce işe başlayanlardan kaptım.

Bu grup son dönemlerde etkili ve yetkili makamlardan uzaklaştı.

Tam "Havza kurtuluyor" derken, "Fizik Kuralları", gereği olumsuz örneklerin bıraktığı boşluk, sokak politikacıları tarafından hışımla dolduruldu. Bu gelenler, işi daha da berbat ettiler. Örneklemeye geçsek, Anavatan Partisi döneminde, A takımı dururken B takımını görev başına getirdiler. Seçimler oldu, iktidar değişti. Dolayısıyla, kadrolar da değişti. Ama bu seferkiler C takımını göreve getirdiler. A

takımı yine beklemede. A takımı da kim mi? Havzaya en az 15 yıl maden mühendisi olarak emeğini vermiş; yeri gelmiş, terini, yeri gelmiş, kanını akatmış, yeri gelmiş, uykusunu feda etmiş olağanüstü durumlarda günlerce aç, susuz, uykusuz kalmış, karşılığında Baş Mühendis, Düz Mühendis seviyesinde kalmış kişiler. Doğal olarak, kural bozmayacak birkaç istisna dışında görünen odur ki, niteliği yüksek A takımına görev verilmeyecek kadro değişimleri C.D.E... takımı diye gidecek ve sonuçta Havza bir "GÖÇÜK" yaşayacak ve bu göçüğün altında bizimle beraber Zonguldak'ın halkı ve "esnafı" da kalacak. Tüm bu olaylar sonucunda, Havza'da ne hiyerarşi, ne saygı, ne de sevgi kaldı.

Bilgi aktarımı yapılmamasının bir kaç nedeni var. Bunlardan bir tanesi: "Ben bu adamın dediğini yaparsam, başanlı görülür, yarın bir gün, koltuk elden (pardon nereden?) gider" endişesidir. Eş düzeydeki kişiler arasında söylenmemesinin nedeni ise, üst yönetim tarafından sevilen kişilerin, bu önerileri kullanarak kendilerine "Müdürlük" yolu açılmasını beklemelerinden kaynaklanmaktadır. Bir diğeri ise, önerinin bilinen nedenlerle yerine getirilmemesi ve moral bozukluğu yaratmasıdır. Sonuncuya yine kendimden örnek verebilirim:

Havzada faydası olacağına inandığım B-1000 olayını gerçekleştirmek için, girişimde bulundum. B-1000 ne mi? Beton 1000 diye adlandırılan, 1000 kg/cm² mukavemetinde, içine kimyasal katkı maddesi eklenmiş bir beton çeşidi. Hoş, şimdi B-1400 üretiliyor. İlk kez 1990'da Yapı Merkezi ile ilgili bir gazete haberinde okudum B-1000'i. Firmaya giderek ilgili broşürü edindim. Gündeme getirmek için uygun zaman bekledim. Yaklaşık üç ay önce, Müessese Müdürü'ne önerdim, kabul etti. Firmayla irtibat kurdum, bir yazıyla firma yönetim kurulu-

na başvurmamızı önerdiler. Yazıyı hazırladım, tam posta-ya verilirken, bir yerlerde "blo-ke" edildi. Kısacası tıkaandı.

Bugünkü (2.5.1993) Ma-dem Mühendisleri Derneği Genel Kurulu'nda, bir konu-şmacı arkadaşım, iki senelikle-rin yirmi seneliklerin üstüne müdür olduğunu, bunu hepi-mizin içimize sindirdiğini, kısa-cası suçlu olduğumuzu söyle-di. Peki, suçluyuz! Nasreddin Hoca fıkrasında olduğu gibi soruyorum, hırsızın hiç mi su-çu yok? Suç nerede biliyor musunuz? Teknik Direktör'ün

"Almanya'da firmalar % 2-4 net kârla çalışır. Çok az sektörde, bu % 10'u bulur. Türkiye'de ise, firmaların vergilendirme öncesi kârı en az % 165'dir. Bu şartlarda, yüksek enflasyon Türkiye'de olmayacak da nerede olacak?"

oyuncuları yerinde oynatma-masında.

TTK'nu batıran nedenlerin başında, Hazine yardımına kesilmesi nedeniyle, Ku-rum'un ticari bankalara yö-nelmesi sonucu aldığı kredi faizlerinin % 153'yi bulması gelir. Enflasyon da diğer bir etkidir. Hoş, enflasyon Türki-ye'yi de batırmaya götürüyor ya, neyse! Bizim özel (cici) sek-törümüz kendi bindiği dalı ke-siyor; hâlâ farkında değil, Na-sıl mı?

Almanya'da firmalar % 2-4 net kârla çalışır. Çok az sektör-de, bu % 10'u bulur. Türki-

ye'de ise, firmaların vergilen-dirme öncesi kâr en az % 165'dir. Bu şartlarda, yüksek enflasyon Türkiye'de olmay-a-cak da nerede olacak? Bu, kendi bindiği dalı kesmek de-ğil de nedir? Unutmayalım ki, her malın değeri enflasyon kadar (hatta daha fazla) yük-selmektedir.

.....
Çözüm için bir tek sihirli sözcük var. Holdingleşme. Tekrarlayalım: H-O-L-D-İ-N-G-L-E-Ş-M-E Holding nedir? Hol-ding bir şirketler topluluğudur. Şirketlerden birisi aşırı zarar et-tiğinde, diğer şirketlerin kârı (veya aşırı kâr) bu şirketin za-rarını kapatır. Holding felsefesi bunu gerektirir. Örneğin, kö-mür ithali TTK'nca yapılmalıdır. Neden mi? Sayın İshak Alaton, son yıllarda katıldığı Havza ile ilgili toplantılarda, devlet sübvansiyonlarını he-saba katmaksızın, kömürün yurtdışından 30 \$/t'a ithal edi-leceğini savunmaktadır. 1991 yılında Ankara'ya Bilimsel ve Teknik Kongre'ye gittiğimde, ithal kömürün depo teslim fi-yatını sordum; o günkü kur üzerinden 125 \$/t ettiğini gör-düm. Madem kömür 30 \$/t da, bu 125 \$/t ne oluyor? Eğer bu 95 \$/t, yasal kârısa, bu kâr neden TTK'nun kasası-na girmesin?

Bence, KİT'ler özelleştirilme-meli, özel sektör anlayışıyla çalışmalıdır. Çalışan kişiler içinde, öyle randımanlı, işten kaytaran kişiler vardır ki, an-latılamaz. Yanlış olduğu biline biline, bu kişiler evdeki çocuk-çunun hatırına, kapı önüne konulamamaktadır. Hoş, ko-nulsa ne olacak? Bu devirde herkesin bir dayısı var. Bu va-tandaş A veya B politikacısı-nın çıkışıyla işine iade edile-cek. Bu adam, artık amirini dinler, iş yapar mı? Kendi iş-gücünden faydalanılmadığı gibi, iş yapacak başka birinin de ekmeğine kan doğramak-tadır. Bu ve bunun gibi kişiler, anında kapı önüne konulmalı ve amirinin okeyi olmadan, tekrar işe alınmamalıdır.

Havzamız'da, son yıllarda

taşlı kömür değil, kömürlü taş çıkmaktadır. Bu durumun sa-kıncaları ise, tüm maden mü-hendislerince bilinmektedir. Bir örnek vermek gerekirse, Kozlu Bölgesi'nde Ocak 1993 yılı harici kül ortalaması % 52'dir (program % 48). Çaresi mi? Program kül yüzdesinin her %: 1 kesilmelidir. Diğer % 1 eksilişte ise, hesabı prime % 1 eklenmelidir.

Önemlisi ve en önemlisi

"..kömür ithali TTK'nca yapılmalıdır. İshak ALATON, kömürü yurtdışından 30 \$/t'a ithal edeceğini savunmaktadır; ithal kömürün depoya teslim fiyatını sordum, 125 \$/t ettiğini gördüm. Madem kömür 30 \$/t'da bu 125 \$/t ne oluyor? Eğer bu 95 \$/t, yasal kârısa, bu kâr neden TTK'nın kasasına girmesin?"

ise, Havza'da artık modern yö-neticiliğin yerleşmesidir. Yani, bu işin ekip çalışması olduğu kabul edilmeli ve ekip doğru kişilerden kurulmalıdır.

Unutulmamalıdır ki, Türk Burjuvazisi'nin, Türk Özel (cici) Sektör'ünün, devlet sektörüne bakışı çok, ama çok yanıltır. TTK'nun ve diğer devlet işlet-melerinin batışı, Türkiye'nin batışına neden olacaktır.

Hepsi bu kadar mı? Hayır. değil. Diğerlerini de sorarlarsa söyleriz.

İşyerinde onanıp kesinleşmiş sendikaya üyelik nedeniyle işten çıkarılma kaynaklı sendikal tazminat kararları varken, aynı biçimde işten atılan işçiye bu tazminatı vermeme kararı bozma gerektirir

YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

E. 1992/8896
K. 1993/3617
T. 04.03.1993

ÖZET: Sendikaya üye olmak nedeniyle işten çıkarıldığı açık ve kesin olan işçiye, (işyerinden benzer biçimde çıkarılan işçiler için alınmış ve Yargıtayca onanarak kesinleşmiş sendikal tazminat ödeme kararları da varken) sendikal tazminat ödenmesine gerek bulunmadığına ilişkin mahkeme kararı bozma gerektirir.

DAVA: Davacı, ihbar, kıdem ve sendikal tazminatın ödenilmesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır.

Hüküm, süresi içinde taraflar avukatlarıncaya temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

KARAR: 1- davalının tüm temyiz itirazları ile davacının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2- Dosyadaki belge ve bilgilere göre davacı işçinin 27.6.1990 tarihinde sendikaya üye olduğu, daha sonra da davalı işverenlikçe hizmet sözleşmesinin fesh edildiği

anlaşılmaktadır. Mahkeme kararında da vurgulandığı üzere, davacının sendikaya üye olması nedeniyle işine son verildiği açık seçik ortadadır. Esasen daha önce aynı sendikaya üye olup bu yüzden işlerine son verilen işçiler tarafından açılan davalarda sendikal tazminat istekleri hüküm altına alınmış ve dairesince de yerel mahkeme kararları onanmıştır. Aynı durum eldeki bu davalar için de geçerli olduğundan sendikal tazminat isteklerinin kabulüne karar vermek gerekirken düşünce ile yazılı şekilde red edilmiş olması bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda gösterilen nedenle BOZULMASINA, 4.3.1993 gününde oybirliğiyle karar verildi.

İşçinin talep ettiği manevi tazminat hakkaniyete uygunsa tamamıyla hüküm altına alınmalıdır

YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

E. 1992/8630
K. 1993/3523
T. 04.03.1993

ÖZET: Manevi tazminatın amaç ve niteliği ile uyumlu olan, olayın özel koşullarını dikkate alan manevi tazminat miktarı hakkaniyete de uygunsa tümüyle hüküm altına alınmalıdır.

DAVA: Davacı, iş kazasından doğan maddi ve manevi zararın ödenilmesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, isteği kısmen hüküm altına almıştır.

Hüküm süresi içinde davacı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

KARAR: 1- Dosyadaki yazılara, toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davacının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2- Davacı, henüz 15 yaşında iken 1986 yılında geçir-

diği iş kazası sonucu % 31,33 oranında meslekte kazanma gücünü kaybettiğini ileri sürerek 2.500.000 TL. manevi tazminat istemiştir. Manevi tazminatın amaç ve niteliği ve olayın özel koşulları dikkate alındığında davacının istediği manevi tazminat miktarı hakkaniyete uygun olup, tamamının hüküm altına alınması gerekirken, 1.500.000 TL. gibi bir miktara hükmedilmiş olması manevi tazminatın amacı ile bağdaşır görülmediğinden hüküm bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Temyiz edilen kararın yukarıda açıklanan sebepten BOZULMASINA, 04.03.1993 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Yıllık ücretli iznin kullanımı tanık beyanı ile kanıtlanamaz, yazılı belge zorunludur

YARGITAY

9. HUKUK DAİRESİ

E. 1992/8957

K. 1993/4325

T. 16.03.1993

ÖZET: Yıllık ücretli iznin kullanıldığı izin defteri ya da yazılı bir belge ile kanıtlanabilir. Bu konunun tanık sözleriyle kanıtlanması mümkün değildir.

DAVA: Davacı, ihbar ve kıdem tazminatı ile yıllık ücretli izin parasının ödenmesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkeme, davayı reddetmiştir.

Hüküm, süresi içinde davacı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

KARAR: 1- Dosyadaki yazıları, toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davacının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2- Davacı kullanmadığı yıllık ücretli izin parasını istemiştir. İşçinin yıllık iznini kullandığı, izin defteri veya yazılı bir belge ile kanıtlanabilir. Bu konunun tanık sözleriyle ispatlanması mümkün değildir. Bu nedenle davacının yıllık izin ücreti konusunda gerekli inceleme yapılarak, gerçekleşecek miktara hükmedilmek üzere karar bozulmalıdır.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebepten BOZULMASINA, 16.3.1993 gününde oybirliğiyle karar verildi.

İşin tamamının ihale yoluyla müteahhide verildiği durumda, ihale makamı asıl işveren durumunda olmaz

YARGITAY

9. HUKUK DAİRESİ

E. 1992/13790

K. 1993/3488

T. 02.03.1993

ÖZET: İhale makamının asıl işveren olarak işi alan müteahhide birlikte sorumlu olabilmesi için, müteahhide verilen işin, bir bölümünden ya da eklentilerinde yapılan işlerden oluşması gerekir. İşin tamamının ihale yoluyla verilmesi halinde, ihale makamı asıl işveren konumunda olmayacağından iş kazasından doğan tazminatlarda kendisine husumet düşmez.

DAVA: Taraflar arasındaki iş kazasından doğan maddi ve manevi tazminatın ödenmesi davasının yapılan yargılaması sonunda; ilâmda yazılı nedenlerle gerçekleşen miktarın faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine ilişkin hükmün süresi içinde temyizden incelenmesi taraflar avukatlarıınca istenilmesi ve davalılardan (A) Genel Müdürlüğü avukatınca da duruşma talep edilmesi üzerine dosya incelenerek işin duruşmaya tabi olduğu anlaşılmış ve duruşma için 02.03.1993/Salı günü tayin edilerek taraflara çağrı kağıdı gönderilmişti. Duruşma günü davalılardan (A) adına Avukat K.C. ile karşı taraf adına Avukat A.İ. geldiler. Duruşmaya başlanarak hazır bulunan avukatların sözlü açıklamaları dinlendikten sonra duruşmaya son verilerek dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

KARAR: 1- Dosyadaki yazılara, toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davacının ve davalılardan (B) Müşterek Teşebbüs Ortaklığı'nın temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2- Davalı (A) Genel Müdürlüğü'nün temyizine gelince:

Davacı diğer davalı (E.B.M.T.O.)nın işçisi olup, (A) Genel Müdürlüğü'nce bu ortaklığa ihale ile verilen işte

çalışmakta iken kazaya uğramıştır. Davalı (A) Genel Müdürlüğü husumet itirazında bulunmuştur.

1475 sayılı İş Kanunu'nun 1'inci maddesinin son fıkrasına göre de, ihale makamının asıl işveren olarak işçi alan müteahhide birlikte sorumlu tutulabilmesi için müteahhidin işverenden belirli bir işin bir bölümünde veya eklentilerinde iş alan ve işçilerini münhasıran o işyerinde ve eklentilerinde çalıştıran bir işveren durumunda olması gerekir. Müteahhide verilen iş, belirli bir işin bir bölümünü veya eklentilerinde görülen bir işi teşkil etmiyorsa, yani işin tamamı ihale yolu ile bir müteahhide verilmemiş bulunuyorsa, ihale makamı bu madde uyarınca asıl işveren durumunda olamaz ve kendisine husumet düşmez. Mahkemece bu yön üzerinde durulup gereksiz araştırma, inceleme ve değerlendirme yapılarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken gerekçeleri gösterilmeden davalı (A) Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğu cihetine gidilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda gösterilen sebepten BOZULMASINA, 02.03.1993 gününde oybirliğiyle karar verildi.

TÜRK-İŞ / onaylanmış ILO sözleşmelerinin tam olarak uygulanmasını istedi

TÜRK-İŞ, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na gönderdiği bir yazı ile, Türkiye tarafından onaylanmış bulunan ve Uluslararası Çalışma Bürosu tarafından denetlenen Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmelerinin tam olarak uygulanmasını talep etti.

TÜRK-İŞ tarafından Bakanlığa sunulan 39 sayfalık raporda, özellikle Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı İlkelerinin Uygulanmasına ilişkin 98 sayılı Sözleşme ile, Bir Amme Makamı Tarafından Yapılan Mukavelelere Konulacak Çalışma Şartlarına ilişkin 94 sayılı Sözleşme'nin üzerinde duruldu.

Ancak diğer taraftan, bugüne kadar hiç gündeme getirilmemiş bazı Sözleşme ihlalleri konusunda da eksikliklerin giderilmesi talep edildi.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından 1993 yılında onaylanan İşletmelerde İşçi Temsilcilerinin Korunması ve Onlara Sağlanacak Kolaylıklar hakkında 135 sayılı Sözleşme, Sendika Özgürlüğüne ve Örgütlenme Hakkının Korunmasına ilişkin 87 sayılı Sözleşme, Kamu Hizmetinde Örgütlenme Hakkının Korunmasına ve İstihdam Koşullarının Belirlenmesi Yönetimlerine ilişkin 151 sayılı Sözleşme, Sanayi İşyerlerine Alınacak

Çocukların Asgari Yaş Sınırını Belirleyen 59 sayılı Sözleşme, İnsan Kaynaklarının Değerlendirilmesinde Mesleki Eğitim ve Yönlendirmenin Yeri konusunda 142 sayılı Sözleşme ve Uluslararası Çalışma Normlarının Uygulanmasının Geliştirilmesinde Üçlü Danışma Hakkında 144 sayılı Sözleşme, henüz Uluslararası Çalışma Bürosu'nun denetimine tabi değildir. Bu nedenle, bu Sözleşmelerin ihlali konusunda TÜRK-İŞ tarafından görüş bildirilmedi.

TÜRK-İŞ, İşsizlik Hakkında 2 sayılı Sözleşme ve İş ve İşçi Bulma Servisi Kurulması hakkında 88 sayılı Sözleşme'de öngörülen ve İş ve İşçi Bulma Kurumu bünyesinde eşit sayıda işçi ve işveren temsilcilerinden oluşacak komisyonların (Danışma Kurulları) 1972 yılından beri toplanmamasını eleştirdi ve bu kurulların derhal toplanması ve çalıştırılmasını talep etti.

TÜRK-İŞ, Asgari Ücret Tespit Usullerinin İhdasına ilişkin 26 sayılı Sözleşmeye göre, evlerde çalışanlar için de asgari ücret belirlenmesi gerektiğini belirterek, giderek yaygınlaşan eve-iş-verme sistemine karşı, bu uygulamaya en kısa sürede geçilmesini talep etti.

TÜRK-İŞ, Çocukların ve Gençlerin Sanayide İşe Elverişlilikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları hakkında 77 sayılı Sözleşme'nin, bu hükmün iptali halinde öngörülen cezaların caydırıcı olmaktan uzak bulunması nedeniyle sürekli ihlal edildiğini belirtti.

TÜRK-İŞ, Sanayi ve Ticarette İş Teftişi hakkında 81 sayılı Sözleşme'nin, iş müfettişlerinin sayısının yetersizliği nedeniyle sürekli olarak ihlal edildiğine ve özellikle son yıllarda yabancılara ve yerli kaçak işçiliğin yaygınlaşmasıyla, ihlallerin büyük boyutlara ulaşmasına dikkat çekti.

TÜRK-İŞ, Bir Amme Bakamı Tarafından Yapılan Mukavelelere Konulacak Çalışma Şartlarına ilişkin 94 sayılı Sözleşme'nin, çeşitli sendikaların yaptığı başvurulara rağmen sürekli olarak ihlal edildiğini (başvuru örnekleriyle) birlikte sunarak, bu konudaki ihlallerin giderek yaygınlaş-

tığına dikkati çekti ve kamu kurum ve kuruluşlarının bu konuda uyarılmasını ve Sözleşme ve bağlantılı iç mevzuat hükümlerinin derhal uygulanmasını talep etti.

TÜRK-İŞ, yürürlükteki Anayasa, Sendikalar Yasası, Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası, Sıkıyönetim Yasası, Serbest Bölgeler Yasası, Olağanüstü Hal Yasası, Demekler Yasası, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası, Devlet Güvenlik Mahkemeleri Yasası, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Yasası, Türk Silahlı Kuvvetleri İhtiyaç Fazlası Yükümlülerin Askerlik Görevlerini Yerine Getirme Esasları başlıklı Bakanlar Kurulu Kararı, İşçi ve İşveren Sendika ve Konfederasyonlarının Devlete Denetlenmesi Esaslarına ilişkin Tüzük, Bazı Kurum ve Kuruluşlarının Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun, Grev ve Lokavtlarda Mülki İdare Amirlerince Alınacak Önlemlere İlişkin Tüzük ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve onu değiştiren 3771 sayılı Yasa ile, 98 sayılı Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı İlkelerinin Uygulanmasına ilişkin Sözleşmenin ihlal edildiğini bildirdi. Ayrıca, grevlerin ertelenmesini, meşru haklarını demokratik yollardan kullanan işçi ve kamu çalışanı sendikaları yönetici ve üyelerinin karşılaştıkları engelleri ve uğradıkları kovuşturmaları eleştirildi.

TÜRK-İŞ, Zorla Çalıştırmanın Kaldırılmasına ilişkin 105 sayılı Sözleşme'nin, Anayasanın 18. maddesi tarafından ihlal edildiğini bildirdi.

TÜRK-İŞ, 1402 sayılı Yasanın, İş ve Meslek Bakımından Ayırım Hakkında 111 sayılı Sözleşmeyi ihlal ettiğini bildirerek, durumun düzeltilmesini talep etti.

TÜRK-İŞ, Hükümetin izlediği istihdam politikasının, İstihdam Politikasıyla ilgili 122 sayılı Sözleşmeyi sürekli olarak ihlal ettiğini bildirdi.

TÜRK-İŞ, önümüzdeki dönemde de, yeni ILO Sözleşmelerinin onaylanması ve onaylanmış Sözleşmelerin uygulanması konusundaki mücadelesini sürdürecektir.

Özelleştirilen işletmeler zarar ediyor

SHP, özelleştirilen çimento fabrikalarının durumunu inceledi. Rapora göre, özelleştirilen Çitosan'da özelleştirme sonucu hem üretim düştü, hem fiyatlar arttı.

SHP, Başbakan Tansu Çiller'in, "ne olursa olsun özelleştirme" yaklaşımına, özelleştirilen işletmelerin hem üretimi düşürdüğü, fiyatları artırdığı, hem de zarar ettiği gerçeği ile karşı çıkacak. SHP Genel Başkanı Başbakan Yardımcısı Murat Karayalçın'ın, Çitosan'ın özelleştirilen çimento fabrikaları ile ilgili olarak yaptırdığı araştırma, özelleştirmenin istenen sonucu vermediğini ortaya koydu.

Karayalçın'ın isteği üzerine, Sanayi ve Ticaret Bakanı Tahir Köse tarafından hazırlatılan, "Çimentoda Özelleştirme ve Sonuçları" raporu, önümüzdeki günlerde koalisyon içinde özelleştirme ile ilgili yeni bir tartışma başlatacak. Karayalçın tarafından incelenmekte olan raporun, önümüzdeki günlerde hükümet içinde gündeme getirilmesi bekleniyor. Raporda, Çiller'in özelleştirme isteklerine karşın, bugüne kadar ki uygulamalardan, "kazanç yerine zarar" ile çıktığı rakamlarla ortaya konuyor.

Raporda, 1987 yılında başlatılan çimentoda özelleştirme çalışmaları kapsamında özel sektöre satılan 16 fabrikanın durumu inceleniyor. Araştırmanın ortaya koyduğu gerçeğe göre, 1987 yılında çok uygun fiyatlarla Fransızlara satılan Afyon, Ankara, Balıkesir, Pınarhisar ve Söke çimento fabrikaları, o tarihte 20.9 milyar lira (bugünkü değerlerle 219.2 milyar) kâr etmesine karşın, bugün zarar ediyor. Bu 5 fabrika 1992 yılında 27.5 milyar lira zarar gösterdi. 1991 yılında Oyak-Sabancı grubu-

na satılan Niğde Çimento Fabrikası da, 1987 yılında bugünkü değerlerle 36.4 milyar lira kâr etmesine karşın, 1992 yılında ancak 33.9 milyar lira kar edebildi.

Özellikle Fransızlara satılan çimento fabrikalarının zarar etmesinin, şirketin yüksek ücretle yabancı eleman çalıştırması ve çeşitli işlemlerle yurt dışındaki ana şirkete kaynak aktarmasından kaynaklandığı belirtiliyor. Bu durum sonucunda devlet önemli ölçüde vergi kaybına da uğruyor.

Araştırmanın ortaya koyduğu bir başka gerçek de, üretimdeki düşüş oldu. 1992 sonunda ve 1993 yılı başında özelleştirilen 9 fabrikadan yalnızca birinde klinker, 4'ünde ise çimento üretiminde artış sağlanabildi. Öteki fabrikaların üretimlerinde ise önemli oranlarda düşüş gerçekleşirken, Çitosan'a bağlı fabrikaların klinker üretimi yüzde 16, çimento üretimi yüzde 25 oranında arttı. Özelleştirilen fabrikalardaki çimento üretimi de, yalnızca yüzde 5.15 oranında artabildi.

Özelleştirmeler sonucunda, kamu fabrikalarının çimento fiyatlarını belirleme etkisi önemli ölçüde azalınca da önemli fiyat artışları yaşandı. 1992 yılında ortalama yüzde 45 dolayında artan çimento fiyatları, genellikle 15 aylarında önemli artışlar olmamasına karşın, 1993 yılının ilk sekiz ayında bu oranda zam görüldü. 1992 yılında daha az oranda zam yapmış olan fabrikaların 1993'ün ilk sekiz ayında yaptıkları fiyat artışları ise yüzde 70-80'leri buldu. Özelleştirme sonucunda çimento fiyatlarında görülen tırmanmanın tekelleşmeden kaynaklandığı belirtiliyor. Kamunun fiyatlar üzerindeki kontrol etkisini yitimesi ile birlikte, özel sektörün çimentoda bölgesel tekeller oluşturarak,

istediği fiyatı uyguladığına dikkat çekiliyor. Güney ve Güneydoğu'da Uzanlar ile Sabancı'nın, Orta Anadolu'da Yibitaş'ın, Ege bölgesinde Fransız SET grubunun çimento fiyatlarının belirlenmesinde etkin olduğu kaydediliyor.

Sanayi ve Ticaret Bakanı Tahir Köse, çimentoda bölgesel tekeller iddiası ile ilgili sorumuzu yanıtlarken, nakliye masrafları nedeniyle bir bölgedeki fabrikanın ürünlerini öteki bölgeye gönderememesi nedeniyle böyle bir durumun ortaya çıktığını söyledi. Köse, bu nedenle bölgesel tekelleşmelerin doğduğunu belirtirken, bunun önüne geçilmesi için özelleştirmede daha dikkatli davranılması gerektiğini vurguladı.

Özelleştirmeden önce, yasal düzenlemelerin yapılması, özellikle antikapital yasasının çıkarılması gerektiğini belirten Köse, çimento özelleştirmesinde, bugünkü yasal çerçeve içinde uygulamanın verimli olmadığını ortaya çıktığını bildirdi. Köse, "Bugünkü çerçeve içinde özelleştirme tekeller yaratıyor. İşletmeler özel sektöre satılınca da hem üretim düşüyor, hem piyasa fiyatları yükseliyor. Ayrıca devlet önemli bir gelir kaybına uğruyor" diye konuştu.

Çitosan araştırmasının bir başka ilginç yönü de, özelleştirme sonucu kamunun uğradığı temettü kaybı. 1989 yılında özelleştirilen fabrikalara ek olarak zaten özel sektör statüsündeki çimento fabrikalarının kamu hisselerinin satılması sonucu Çitosan'ın 1992 yılı içinde uğradığı temettü kaybı 142 milyar lira oldu. 1992 ve 1993 yıllarında özelleştirilenler de Çitosan'ın en kârlı fabrikaları olduğu için uğranan kayıplar daha da artıyor.

TÜRK-İŞ VE BAĞLI SENDİKALAR

	TÜRK-İŞ Genel Bşk.: BAYRAM MERAL Bayındır Sokak No: 10 Tel: 433 31 25-26-27-28-29 ANKARA Fax: 433 68 09	14	DOK GEMİ-İŞ Genel Bşk.: NAZİM TUR Büyük Langa Fabrika Sokak Necmibey İşhanı No: 18 Tel: 517 12 78 (3 Hat) Yenikapı / İSTANBUL Fax: 517 13 85
01	TARIM-İŞ Genel Bşk.: SABRİ ÖZDEŞ Necatibey Cad. 22 Tel: 231 78 56-57-58-59 Sıhhiye / ANKARA Fax: 229 85 92	15	TÜRKİYE YOL-İŞ Genel Bşk.: BAYRAM MERAL İstanbul Cad. No: 58 İskitler / ANKARA Tel: 342 22 40-51 Fax: 341 27 05
02	TÜRKİYE MADEN-İŞ Genel Bşk.: H. HÜSEYİN KAYABAŞI Strasbourg Cad. 7 / 3-4-5 Sıhhiye / ANKARA Tel: 231 73 55-56-57 Fax: 229 89 31	16	TES-İŞ Genel Bşk.: FARUK BARUT Meriç Sok. No: 23 Beştepe / ANKARA Tel: 212 65 10 (20 Hat) Fax: 212 65 52
02	GENEL MADEN-İŞ Genel Bşk.: ŞEMSİ DENİZER Mithatpaşa Cad. Okul Sokak Tel: 51 23 12 - 51 20 02 ZONGULDAK Fax: 53 66 35	17	TEZKOOP-İŞ Genel Bşk.: AHMET TAMER Necatibey Cad. Sezenler Sokak 2/16 Tel: 231 74 94 (6 Hat) Sıhhiye / ANKARA Fax: 231 74 99
03	PETROL-İŞ Genel Bşk.: MÜNİR CEYLAN Yıldız Posta Cad. Evren Sitesi D Blok Tel: 274 88 96 (4 Hat) Gayrettepe / İSTANBUL Fax: 274 74 46	17	TÜRK KOOP-İŞ Genel Bşk.: AHMET BALAMAN İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sokak 15/11 Fax: 229 58 36 Tel: 230 08 55 - 229 44 80 Yenışehir / ANKARA
04	TEKGIDA-İŞ Genel Bşk.: ORHAN BALTA 4. Levent Konaklar Sokak Tel: 264 49 96-97-98 Levent / İSTANBUL Fax: 278 95 34	18	TÜMTİS Genel Bşk.: SABRİ TOPÇU İnkilap Caddesi No: 35/1 Aksaray/İSTANBUL Tel: 530 07 43 Fax: 588 26 20
05	ŞEKER-İŞ Genel Bşk.: HİKMET ALCAN Karanfil Sokak 59 Bakanlıklar / ANKARA Tel: 418 42 73-74 - 418 19 88 Fax: 425 92 58	19	DEMİRYOL-İŞ Genel Bşk.: ENVER TOÇOĞLU Necatibey Cad. Sezenler Sokak 5/4 Tel: 231 80 30-31 ANKARA Fax: 231 80 32
06	TEKSİF Genel Bşk.: ŞEVKET YILMAZ Ziya Gökalp Cad. Aydoğmuş Sokak No: 1 Kat: 5-6 Tel: 431 21 70-71-72-73 ANKARA Fax: 435 78 26	20	TÜRKİYE DENİZCİLER Genel Bşk.: TURAN UZUN Rıhtım Cad. Denizciler Sokak No: 7 Tel: 244 48 38 - 249 56 29 Tophane / İSTANBUL Fax: 244 52 21
07	DERİ-İŞ Genel Bşk.: YENER KAYA Gençtürk Cad. 17/3 Birlik İşhanı Fax: 528 62 07 Tel: 522 19 89 - 526 28 65 Aksaray / İSTANBUL	21	HAVA-İŞ Genel Bşk.: ATILAY AYÇIN İncirli Cad. Volkan Apt. 66/1 Fax: 571 90 51 Tel: 660 14 95 - 99 Bakırköy / İSTANBUL
08	AGAÇ-İŞ Genel Bşk.: GÜRAL ERÇAKIR Necatibey Cad. No: 20/22-23 Fax: 231 52 19 Tel: 229 53 95 - 229 08 27 Sıhhiye / ANKARA	22	LİMAN-İŞ Genel Bşk.: HASAN BİBER Necatibey Cad. Sezenler Sokak 4/5 Tel: 231 74 18-19 Fax: 230 24 84 Sıhhiye / ANKARA
09	SELÜLOZ-İŞ Genel Bşk.: MİTHAT SARI Ankara Cad. İpek Apt. No: 87 Tel: 118 99 - 134 50 İZMİT Fax: 134 51	23	TÜRKİYE HABER-İŞ Genel Bşk.: CENGİZ TEKE Tuna Cad. 30/8 Fax: 434 57 04 Tel: 431 90 44-45 Sıhhiye / ANKARA
10	BASIN-İŞ Genel Bşk.: ALİ EKBER GÜVENÇ Hanımeli Sokak No: 26/6-7 Fax: 229 43 15 Tel: 230 29 08 - 229 85 65 Sıhhiye / ANKARA	24	SAGLIK-İŞ Genel Bşk.: MUSTAFA BAŞOĞLU Necatibey Cad. 23/9-10 Tel: 231 80 45 Fax: 230 23 96 Sıhhiye / ANKARA
11	BASİSEN Genel Bşk.: METİN TIRYAKIOĞLU İstiklâl Cad. 311 - Mısır Han Kat: 4 Oda: 15 Tel: 251 99 00 Galatasaray / İSTANBUL Fax: 252 38 35	25	TOLEYİS Genel Bşk.: CEMAL BAKINDI İnebey Mh. Küçük Langa Cd. No: 16/18 Kat. 1 Bilir İş Merkezi Tel: 530 73 82 - 585 52 07 Aksaray / İSTANBUL Fax: 530 72 99
11	BASS Genel Bşk.: TURGUT YILMAZ Sümer Sokak 29 Fax: 229 13 03 Tel: 230 13 71 - 230 20 28 Demirtepe / ANKARA	26	TÜRK HARB-İŞ Genel Bşk.: İZZET ÇETİN İnkilap Sokak 20 Fax: 417 13 64 Tel: 417 50 97-98-99 Kızılay / ANKARA
12	TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ Genel Bşk.: TAMER ERALAN Necatibey Cad. No: 20 Kat: 4 Fax: 231 89 36 Tel: 231 72 30 (5 Hat) Sıhhiye / ANKARA	27	TGS Genel Bşk.: ORHAN ERİNÇ Basın Sarayı Kat: 2 Fax: 511 48 17 Tel: 514 06 94-96 Cağaloğlu / İSTANBUL
12	KRISTAL-İŞ Genel Bşk.: İBRAHİM EREN Kazancı Yokuşu, Açıcağı Sokak No: 3 Daire: 10 Tel: 251 95 77 (3 Hat) 80090 Taksim / İST. Fax: 151 95 79	28	TÜRKİYE BELEDİYE-İŞ Genel Bşk.: FUAT ALAN Yeni Selim Paşa Sokak 62 Fax: 513 93 68 Tel: 513 82 54-55-56 Aksaray / İSTANBUL
13	TÜRK-METAL Genel Bşk.: MUSTAFA ÖZBEK Akıncılar Sokak No: 14 Tel: 231 79 40 (4 Hat) Maltepe / ANKARA Fax: 229 77 14		TÜRK-SEN Genel Bşk.: ÖNDER KONULOĞLU 7 A Şehit Mehmet R. Hüseyin Sokak Fax: 9 (5-20) 87 831 Tel: 72 444 Lefkoşe / KIBRIS